

Zapojení rodičů do domácí přípravy žáků 1. stupně základní školy

Jana Migotová

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Jana Migotová
Osobní číslo: H17653
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Zapojení rodičů do domácí přípravy žáků 1. stupně základní školy

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti vztahů mezi rodinou a školou, domácí přípravy na vyučování a mladšího školního věku.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkuného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

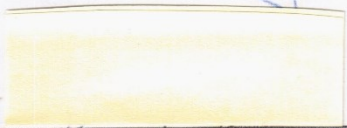
Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
- MAŇÁK, Josef. *Problém domácích úkolů na základní škole*. Brno: Masarykova univerzita, 1992.
- POSPÍŠILOVÁ, R. Role rodičů v domácí přípravě do školy. *Studia Paedagogica*. 2011, č. 2, s. 171-182. ISSN 1803-7437.
- RABUŠICOVÁ, Milada. *Škola a (versus) rodina*. V Brně: Masarykova univerzita, 2004, 176 s. ISBN 80-210-3598-6.
- ŠULOVÁ, Lenka. *Raný psychický vývoj dítěte*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 247 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-1820-3.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **4. října 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

L.S.

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 18. 5. 2020

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasaňuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídáne k vyšší výdělku dosaženému školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá tématem zapojení rodičů do domácí přípravy dětí na prvním stupni základní školy. Celá práce se člení na dvě hlavní části. První část – teoretická – se zabývá danou problematikou, jako je domácí příprava, zapojení rodičů do této přípravy a charakteristikami dítěte mladšího školního věku. Druhá část – praktická – je realizována na základě dotazníkového šetření a snaží se najít odpovědi na dané výzkumné otázky a rozhodnutí daných hypotéz. V závěru práce se nachází výsledky tohoto výzkumu a přínos této práce.

Klíčová slova: domácí příprava, domácí úkol, žák, rodiče, první stupeň

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on the topic of parental involvement in the home preparation of children at the first stage of primary school. The whole thesis is divided into two main parts. The first theoretical part deals with the issue, such as home preparation, the involvement of parents in this preparation and characteristics of a younger school-age child. The second practical part is based on a questionnaire survey and endeavours to find answers to given research questions and decisions of the hypotheses. At the end of the thesis, there are presented results of this research and the benefit of this work.

Keywords: home preparation, homework, pupil, parents, primary school

Touto cestou bych ráda poděkovala PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D., vedoucí své bakalářské práce, za její odborné vedení, pomoc a cenné připomínky. Ráda bych také poděkovala všem, kteří mi pomohli nashromáždit dotazníky, které jsou důležitou součástí práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 DOMÁCÍ PŘÍPRAVA.....	11
1.1 DOMÁCÍ PŘÍPRAVA.....	11
1.2 DOMÁCÍ ÚKOLY.....	12
1.2.1 Funkce domácích úkolů.....	13
1.2.2 Dělení domácích úkolů.....	15
2 PROPOJENÍ RODIČŮ A ŠKOLY.....	17
2.1 RODIČE A DOMÁCÍ PŘÍPRAVA.....	18
2.2 POHLED RODIČŮ NA DOMÁCÍ ÚKOLY.....	20
3 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU.....	22
3.1 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK A ŠKOLNÍ DOCHÁZKA.....	22
3.2 MOTIVACE DÍTĚTE.....	23
3.3 DŮLEŽITÁ ROLE RODIČE.....	25
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
4 METODOLOGIE VÝZKUMU.....	28
4.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÝCH CÍLŮ.....	28
4.2 VYMEZENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	29
4.3 HYPOTÉZY.....	29
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	30
4.5 METODA SBĚRU DAT.....	30
4.6 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	31
5 INTERPRETACE DAT.....	32
6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK A HYPOTÉZ.....	42
7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	48
ZÁVĚR.....	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	53
SEZNAM TABULEK.....	54
SEZNAM GRAFŮ.....	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	56

ÚVOD

V této bakalářské práci se budeme zabývat tématem zapojení rodičů do domácí přípravy žáků 1. stupně základní školy. Rodič hraje v domácí přípravě žáků na vyučování dle pedagogů, a to především u žáků na 1. stupni, velmi důležitou roli a v dnešní době se jedná o velmi aktuální, a především diskutované téma, jelikož zde stojí různé přístupy k domácí přípravě žáků. V dnešní uspěchané době z mnoha důvodů role rodiče při zapojení do domácí přípravy mohou selhávat, a to se poté může negativně projevit na prospěchu žáka a následně i na klimatu celé rodiny. Může se jednat například o situaci, kdy rodiče dávají přednost své kariéře a nevěnují tolik pozornosti domácí přípravě svých dětí. Na druhé straně se však v poslední době také můžeme setkat s rodiči, kteří hodnotí čím dál negativněji množství úkolů a požadavků, které jejich ratolesti ve škole dostávají a často nesouhlasí s takovou domácí přípravou, jelikož jsou například názoru, že díky domácím úkolům jejich děti nemají téměř žádný volný čas. Tohoto tématu se proto úzce dotýká i téma spolupráce a komunikace rodičů se školou, čemuž se budeme věnovat v této bakalářské práci.

Konkrétně se naše práce bude věnovat otázkám míry zapojení rodičů do zmíněné přípravy žáků na vyučování a případným důvodům, proč se v některých rodinách příprava opomíjí. Zaměřena je také na celkový názor rodičů na tuto problematiku a následný dopad přípravy na školní prospěch žáka a zdravé propojení školy a rodiny. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou část a praktickou část.

Naším cílem je v teoretické části čtenářům představit poznatky z oblasti domácí přípravy na vyučování a zapojení rodičů do této činnosti. Zaměříme se na roli učitele a žáka ve vzdělávacím procesu, a především roli rodičů. Dále přiblížíme význam domácí přípravy na vyučování, zmíníme druhy a také míru zapojení rodičů. Také se podíváme na vztahy mezi rodinou a školou a na důležitou spolupráci mezi těmito subjekty. Jelikož se práce zabývá dětmi, které navštěvují první stupeň základní školy, popíšeme si právě období mladšího školního věku, jeho specifika a roli školy a rodičů v tomto věku.

V praktické části se budeme zabývat vlivy, které následně působí na míru zapojení rodičů do domácí přípravy. Hlavním cílem praktické části, tedy výzkumu, je zjistit příčiny, které ovlivňují míru zájmu rodičů o zapojení se do domácí přípravy žáků. Praktická část bude provedena formou kvantitativního výzkumu, kdy bude využita metoda dotazníku.

Výsledky této bakalářské práce by mohli využít především pedagogové na 1. stupni základních škol, a to jako reflexi k výkonu své práce, především zaměřenou na plánování domácí práce pro žáky, ať už z hlediska náročnosti či množství. Dále také může podat přehled příčin, které vedou k neúplnému zapojení rodičů, a tímto pomoci pochopit učitelům tyto situace a změnit či přehodnotit následné požadavky na domácí úkoly a domácí přípravu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOMÁCÍ PŘÍPRAVA

V první kapitole naší bakalářské práce se budeme věnovat vymezení a rozlišení mezi pojmy domácí příprava a domácí úkol. Podíváme se na definice několika autorů a také se zaměříme na různá pojetí domácích úkolů.

1.1 Domácí příprava

Domácí přípravu můžeme definovat jako určitý soubor činností, kde můžeme zařadit domácí úkoly a aktivity, které vedou k přípravě dětí na vyučování. Za domácí přípravu neoznačujeme pouze písemné úkoly, ale i například prolistování učebnice, kde se nachází nová látka, dále podtrhávání zápisků či dokreslování mapek a symbolů. Do domácí přípravy patří jak součinnost žáků, tak i rodičů a učitelů. (Šulová, 2014) V domácí přípravě jde především o to, aby si žák více osvojil a upevnil znalosti, kterých nabyl ve vyučování. Jako důležitý aktér v domácí přípravě vystupuje rodič, který zpravidla respektuje to, co je žákovi zadáno školou, ať už se jedná o téma, formu či termín splnění. Domácí příprava, která je žákům zadávána, je jakýmsi odleskem vyučování. (Petrů Puhrová, 2017)

Šulová (2014) ve své publikaci uvádí, že domácí příprava a vypracování domácích úkolů má bezprostředně vliv na výkon a učení dítěte, posiluje jeho kritické myšlení a zlepšuje studijní návyky a jeho postoj vůči učení. Jako další výhody můžeme uvést zlepšování disciplíny žáka a také učení se zodpovědnosti. Pokud je domácí příprava prováděna v krátkém časovém úseku od vyučování, uvádí se do čtyř hodin od probrání látky, má také pozitivní vliv na zapamatování. Dále se žák učí lépe organizovat svůj čas a tím vyhodnocovat prioritní povinnosti. Kladný vliv má také na motivaci pro probrané téma, které je spojeno se schopností propojit si nové učivo s učivem již probraným.

Jelikož v České republice doposud neproběhlo mnoho výzkumů, které by se zabývaly tématem domácí přípravy, nemůžeme všeobecně mluvit o výsledcích, ze kterých vyplývá pozitivní či negativní význam přípravy. Můžeme ale uvést například výzkumné šetření, které provedl Maňák v 60. letech 20. století a dále ho zopakoval v roce 1992. Z dat se jasně ukázalo, že domácí příprava je vnímána žáky, rodiči i školou jako důležitá součást života žáka. Můžeme zmínit ale i záporné stránky domácí přípravy, mezi které patří špatná situace v rodině spojená s neúměrnou a náročnou domácí přípravou, kdy dokonce při jednom z provedených šetření zaměřeném právě na domácí přípravu někteří žáci a rodiče uvedli, že během přípravy došlo k hádkám a silnému křiku. (Kohn, 2007)

1.2 Domácí úkoly

Každé dítě školního věku, které začne absolvovat školní docházku v běžné škole, se setká s domácími úkoly. Můžeme říci, že domácí úkol je jakousi podmnožinou domácí přípravy a také nejčastější prvek domácí přípravy. Domácí úkol je v českém školství základem spolupráce rodičů s učiteli.

Jak tvrdí Kalhous (2009), o funkci domácích úkolů se v naší pedagogické veřejnosti vede diskuze. Někdy se tvrdí (rodiče to rádi přejímají), že by domácí úkoly neměly být vůbec zadávány, že by se žáci měli všemu naučit ve škole. Maňák (1992) dodává, že domácí úkol je velmi úzce spojován s vyučováním, jelikož jak vyučování, tak domácí úkol je řízený. Zatímco vyučování je řízeno učitelem, domácí úkol vykonávaný během domácího učení je sice zadán učitelem, ale řízen hlavně žákem samotným. Podle pedagogického slovníku můžeme domácí úkol definovat jako: *učební nebo praktické činnosti, které žáci vykonávají mimo vyučovací dobu, zpravidla doma. Má přímý vztah k vyučování, podporuje osvojení učiva, rozšiřuje ho nebo prohlubuje. Povaha, počet a rozsah domácích úkolů nejsou na našich školách předepsány.* (Průcha, Walterová a Mareš, 2003, s. 48)

Je nutné si neplést dva pojmy, jakými jsou domácí učení a domácí úkol. Zatímco domácí učení by měl žák iniciovat sám podle svých potřeb a zájmů, aby mu přineslo co nejvíce užitku, tak domácí úkol je konkrétně zadaná práce učitelem, kterou si žáci odnesou z vyučování. (Čapek, 2013) Painter (2004) udává, že domácí úkol je velmi důležitou spojnici mezi domácím prostředím a školou a také je základním stavebním kamenem celého vzdělávacího procesu. Můžeme tedy říci, že všichni zmínění autoři hovoří o propojení mezi domácími úkoly a vyučováním.

Pokud se podíváme na domácí úkol z historického hlediska, úkoly nebyly zadávány vždy. Jak zmiňuje Maňák (1992), ve starověku a středověku domácí úkoly téměř neexistovaly, výuka probíhala pouze v rámci školy. Zadávání domácích úkolů se začalo užívat až v novověku. V tuto dobu přišel vynález knihtisku, a to mělo velký význam i pro školství, jelikož knihy začínaly být dostupnější, a tak se mohly začít používat i při domácí přípravě žáků. Z historického hlediska můžeme zmínit i velkého pedagoga Jana Amose Komenského, který velmi podtrhoval důležitost domácích úkolů a usiloval o to, aby si žáci doma pravidelně, nejlépe ve skupině, opakovali učivo.

1.2.1 Funkce domácích úkolů

Domácí úkoly už od pradávna byly zadávány vždy z nějakého důvodu, a tak plnily nějakou funkci. Jak se můžeme dočíst na webových stránkách jedné české školy, *nejlepší domácí úkol je takový, který žák dělá rád, a přitom je pro něj přínosem v rozvoji jeho osobnosti (kompetenci)*. (Základní škola Dukelských hrdinů Copyright © 2019) Zadané domácí úkoly by měly tedy plnit funkce takové, aby měly pozitivní dopad na dítě a přinášely užitek. Jak se ale můžeme dočíst, mnoho autorů se domnívá, že domácí úkoly nemají dobrý dopad jak na žáka, tak i rodiče. Například Kohn (2006) ve své knize píše, že pozitivní funkce domácích úkolů téměř neexistují a upozorňuje na negativní účinky domácích úkolů, které mohou způsobovat frustraci, vyčerpání dítěte či dokonce ztrátu zájmu o další učení. Ukládání domácích úkolů může také vést ke ztrátě času na ostatní, například volnočasové, činnosti. Dokonce Mertin (2013) ve svém článku zmiňuje, že na základě své poradenské praxe může potvrdit, že domácí úkoly ve většině případů zhoršují vztahy v rodině, jelikož domácí úkoly jsou často složité, záludné a někdy i nepřehledně zadané, a tak často si s nimi neví rady právě ani rodiče.

Uvádíme zde proto charakteristiku správně zadaného domácího úkolu dle Čapka (2013, s. 152):

- *je zábavný, hravý a zajímavý;*
- *netrvá dlouho;*
- *není náročný;*
- *reflektuje rozdíly schopností a dovedností žáků;*
- *stimuluje myšlení;*
- *nespoléhá na pedagogickou práci rodičů;*
- *není zadáván pravidelně každou vyučovací hodinu;*
- *je z něho patrné, proč je jeho splnění užitečné;*
- *nemusí být podepsaný rodičem;*
- *pokud je zacílen pro společnou práci dítěte s rodičem, měl byt takto být i popsán a zkonstruován.*

Jak už bylo uvedeno výše, domácí úkol by měl plnit funkce, které budou žákovi prospěšné, a proto se podívejme na takovéto základní funkce. Jako první můžeme uvést funkci, kdy se žák naučí dodržovat různá pravidla a také posilovat zodpovědnost. Petty (2013) zdůrazňuje, že by učitel měl dodržovat, co se týče domácích úkolů, přísná pravidla a každý úkol po

vypracování a odevzdání žákem překontrolovat či oznámkovat, aby se žáci naučili dodržovat zadané úkoly, což právě vede k již zmíněné zodpovědnosti a dodržování pravidel.

Jako druhou funkci můžeme zmínit vedení žáka k nezávislosti a k samostatné práci. Kalhous (2009) zmiňuje, že domácí úkoly slouží k tomu, aby se žák naučil plánovat si svůj vlastní čas. Dále se můžeme například dočíst, že „domácí úkoly přispívají k rozvoji řízení sebe sama a vlastní disciplíny, zvyšování vlastní motivace, udělování si vlastních odměn“. (Šulová, 2014, s. 146)

Třetí hlavní funkcí je zopakování probrané látky a následné zapamatování. V článku ze dne 3. listopadu 2012 můžeme najít slova autorky Petrákové: *Pedagogové se shodují na tom, že se probraná látka procvičovat musí. Často argumentují právě tím, že slovíčka a násobilku se žáci bez mimoškolního opakování nemohou naučit. Slyšet jsou i takové názory, že dobrých výsledků nelze bez domácí přípravy dosáhnout.* (Domácí úkoly: jsou prospěšné, nebo naopak škodí? © 2012) S tímto je i spojen názor, který zmiňuje Štech a Viktorová (in Kolláriková, 2001), že za naučení a opakování nového učiva v domácím prostředí mají zodpovědnost hlavně rodiče.

Ne pokaždé zadané domácí úkoly plní funkce, které jsou uvedeny v předchozích řádcích. Můžeme zde hovořit o tzv. nefunkčních domácích úkolech, které mohou páchat výchovně vzdělávací škody. Učitelé by se měli snažit omezit zadávání takovýchto úkolů a také brát na vědomí, že by žáci neměli být přetěžováni. Také Petty (2013) předkládá, že obvykle učitelé volí jako domácí úkol dokončení práce z vyučování, což rozhodně není nejvhodnější způsob úkolu.

Dále domácí úkol není funkční, pokud je již předem jasné, že si s ním žák nebude vědět rady či bude potřeba speciální literatury, která nemusí být všem dostupná. Dále není vhodné zadávat úkol, který je složitější než učivo probírané při vyučovací hodině. V neposlední řadě je nutno dodat, že ve školách je běžné přesouvat domů nedokončenou práci z hodiny. (Štech a Viktorová in Kolláriková, 2001)

Funkční nebo také jinak řečeno smysluplné úkoly by měly poskytovat příležitosti k uplatnění dovedností a znalostí, které získá žák ve škole a tím posílit vztah mezi školou a právě žákem. Takovéto domácí úkoly mají dále informovat rodiče o učení ve škole a více prohlubovat vztah mezi rodinou a školou. Domácí úkol by měl také vést žáky k tomu, aby o nových informacích přemýšleli, třídili si je a dokázali je použít v běžném životě. (Painter, 2004)

1.2.2 Dělení domácích úkolů

Maňák (1992) je názoru, že aby mohl učitel správně volit domácí úkoly, které zajistí správný cíl, je nutné mít komplexní přehled o tom, jaké druhy a formy domácích úkolů může využít.

Klasifikace domácích úkolů podle Maňáka (1992):

Druhy domácích úkolů:

1. Podle obsahového aspektu

Domácí úkoly z jednotlivých předmětů, jako například matematika, český jazyk, dějepis apod.

2. Podle vztahu k důležitým momentům ve vyučovacím procesu

Můžeme rozlišovat úkoly k osvojení nového učiva, úkoly vedené motivací, k opakování učiva apod.

3. Podle funkce ve výchovně vzdělávacím procesu

Zde rozdělujeme didaktické úkoly, výchovné úkoly, zájmové úkoly apod.

4. Podle rozsahu samostatnosti žáka

Zde patří například úkoly pamětné, návodné, reprodukční či tvůrčí.

5. Podle vztahu k jedinci

Úkoly individuální, skupinové, kolektivní a partnerské.

Formy domácích úkolů:

1. Podle převládajícího způsobu realizace

Zde můžeme úkoly rozdělit na ústní, písemné, grafické, výtvarné, technické, praktické a pracovní.

2. Podle použitých prostředků a pomůcek

Můžeme zvolit úkoly z učebnic, z jiné literatury, úkoly s názornými pomůckami či úkoly s využitím didaktické techniky.

3. Podle použitých metod

Jde o úkoly zaměřené na pozorování, sbírání faktů, experimenty apod.

4. Podle časového aspektu

V této formě rozlišujeme úkoly krátkodobé a dlouhodobé.

5. Podle rozsahu záběru

Jedná se o úkoly monotematické, mezipředmětové a komplexní.

Podle Skalkové (2007) můžeme domácí úkoly také dělit podle jednotlivých metod. Může se jednat o metody, kdy je využívána práce s učebnicí či doplňující literaturou, také metody založené na pokusech, experimentování či pozorování. Dále dělí domácí úkoly podle typu činnosti, a to na domácí úkoly ústní, písemné, výtvarné, grafické, praktické a technické.

Jak z této kapitoly vychází, domácí přípravou nejsou pouze písemné úkoly, kterých je mnoho druhů, ale i příprava věcí na druhý den či opakování učiva. Můžeme říci, že domácí příprava a vypracovávání domácích úkolů má kladný prospěch na učební proces dítěte.

2 PROPOJENÍ RODIČŮ A ŠKOLY

Aby co nejlépe a nejefektivněji fungovalo vzdělávání žáků, je velmi důležitá spolupráce školy a rodičů, a to především společná komunikace a informovanost. Ze zahraničních výzkumů v poslední době dokonce vyplývá, že školní výkon žáků je závislý na spolupráci rodiny se školou. (Šed'ová in Rabušicová, 2004)

Čapek (2013) zdůrazňuje, že by rodiče neměli se školou vést boj, ale měli by spolupracovat, protože právě jejich pozitivní přístup ke škole může napomoci k úspěchu dětí. Také zmiňuje, že z dřívějších šetření vyplývá, že rodiče, kteří spolupracují se školou, přispívají k větší spokojenosti žáků ve vyučování, a žáci dokonce dosahují lepších výsledků.

Jak uvádí Franclová (2003), zejména začátek školní docházky je klíčový pro tvorbu kladného či záporného postoje dítěte ke škole, a proto je velmi důležitý vztah, který se utvoří mezi dítětem, školou a rodinou. Zde doplňuje Šulová (2014), že rodiče mají na dítě vliv a společně s vlivem učitelů působí na činnost dítěte ve škole a ve výsledku tak i na jeho vývoj.

Pokud si tedy mají žáci ve vyučování vést dobře a mít co nejlepší výsledky, je důležité, aby rodiče spolupracovali se školou. V dnešní době můžeme rozlišovat dva typy přístupů, které mohou mít právě rodiče při spolupráci se školou. Jedná se o přístup klientský a partnerský. V klientském přístupu je rodič brán jako zákazník, který má na školu jakési požadavky a přání, které by měla škola splňovat. V druhém případě, přístupu partnerském, je rodič chápán právě jako partner, který se podílí na výchově a vzdělávání, a tak je zodpovědný společně se školou za vzdělávání dítěte, rodiče vědí o všem, co se děje v rámci vzdělávacího procesu a komunikují se školou. (Čapek, 2013)

Trnková (in Rabušicová, 2004) dále rozlišuje rodičovské partnerství na partnerství výchovné a sociální. Ve výchovném partnerství jde především o partnerství budované především v zájmu péče o dítě, výchovu a vzdělávání a v partnerství sociálním jde hlavně o rozvoj školy, které následně spěje ke kvalitnějším vzdělávacím službám.

Na základě těchto myšlenek je zřejmé, že i při přístupu rodičů k domácím úkolům by se mělo jednat o partnerský přístup, který vede k co nejkvalitnějšímu výchovně-vzdělávacímu procesu za pomoci jak učitelů, tak rodičů.

2.1 Rodiče a domácí příprava

Již před nástupem dítěte do prvního ročníku rodiče počítají s tím, že především v začátcích, kdy je pro dítě školní docházka úplně nová, se jejich dítě neobejde bez pomoci při domácí přípravě. Rodiče také většinou myslí i na to, že budou muset na školáka dohlížet, aby se naučil, co a jak si připravit.

Jak píše Franclová (2013), dítě se na začátku školní docházky nemůže stát úspěšným, jestliže nebude fungovat pohotovost rodičů řešit s dítětem požadavky školy, dále pokud nebude fungovat pomoc s domácí přípravou a také chystání pomůcek na vyučování či kontrola úkolů.

Zejména v prvních letech školní docházky je velmi důležité, aby se rodiče naučili s dítětem spolupracovat během vykonávání domácích úkolů a naučit se být pro dítě co nejefektivněji nápomocný. Rodiče by měli jít dítěti již od začátku dobrým příkladem a naučit je vytvořit si klidný prostor pro následné uskutečnění domácí přípravy. První roky na základní škole se většinou ze strany rodičů nese ve znamení direktivní výchovy, kdy rodič dítě musí více kontrolovat a vést. Až postupem času školní docházky se dítě naučí, jak si například při domácí přípravě rozložit čas a co musí zvládnout. (Šulová, 2014)

Epsteinová (in Rabušicová, 2004, s. 35) rozděluje vztah rodičů se školou do šesti bodů, kdy prvním bodem je *povinnost rodiny podporovat dítě v přípravě do školy*, a čtvrtým bodem je dokonce *zapojení rodiny do domácí přípravy dětí do školy*, které vysvětluje tak, že by rodiče i ostatní členové měli pomáhat především při kontrole domácích úkolů a dále se zajímat o žákovy snahy.

Není ale překvapením, že v některých případech je právě společná práce nad domácím úkolem jedinou činností, kterou spolu dítě a rodič vykonává, a to ať už z důvodu velkého pracovního zatížení rodičů v zaměstnání, či velkého množství zájmových aktivit dětí, které v dnešní době vykonávají výhradně děti samy, jako například sledování videí na internetu či hraní počítačových her. (Šulová, 2014)

Také, jak poznamenává Čapek (2013), se domácí příprava může v rodinách velmi lišit na základě mnoha faktorů. Na to navazují i Štech a Viktorová (in Kolláriková 2001), kteří zmiňují, že při domácí přípravě jsou podstatné nástroje, kterými rodiče disponují, kam mohou patřit například jejich dovednosti, znalosti či přístupy, které mohou determinovat právě kvalitu přípravy a efektivně tak podporovat dítě v učení.

Socioekonomický status rodičů, který je opakovaně sestavován na základě vzdělanostní úrovně rodičů a jejich profesního statusu, je nejčastěji používanou proměnnou ve vztahu se vzdělávacími výsledky, opakovaně je především potvrzeno pozitivní spojení se školní úspěšností. (Šed'ová in Rabušicová, 2004)

Pospíšilová (2011) ve svém výzkumu srovnávala kvalitativní metodou, jak se liší domácí příprava v rodině rodičů vysokoškoláků a rodičů dělníků, a tak se snažila zjistit, jestli existuje vztah mezi domácí přípravou a vzděláním rodičů. Autorka provedla rozhovory se dvěma odlišnými rodinami. Podívejme se na výsledek tohoto šetření, který poukazuje právě na rozdílnost domácí přípravy na základě vzdělanostního a socioekonomického zázemí rodin. Jedná se o výzkum, který zkoumá rozdílnost domácí přípravy v rodině dělníků (v tabulce rodina č. 1) a vysokoškoláků (v tabulce rodina č. 2). Mezi těmito rodinami můžeme vidět určité rozdíly nejen v přístupu ke vzdělávání. V následující tabulce znázornuji hlavních šest bodů, které se v rodině od sebe liší.

Tabulka 1 Porovnání rodin

(zdroj: vlastní zpracování na základě Pospíšilová, 2011)

Rodina č. 1	Rodina č. 2
Cílem rodiny je, aby dítě dosáhlo maturity.	Cílem rodiny je studium na vysoké škole.
Rodiče často při domácí přípravě dítěti vysvětlují látku chybně.	Nestává se, aby rodiče při domácí přípravě vysvětlovali látku chybně.
Rodiče nemluví anglicky, což je problém při úkolech právě z anglického jazyka.	Rodiče mluví anglicky, a tak není problém při úkolech z anglického jazyka.
Rodiče se orientují na produkt, to znamená na výsledky.	Rodiče se orientují spíše na postup při práci.
Rodiče dítěti často při úkolech napovídají.	Rodiče dítěti spíše poskytují otázky, které navádějí ke správnému postupu.
Rodiče vnímají učitele jako autoritu, který má vždy pravdu.	Rodiče berou v potaz, že učitel nemusí mít vždy pravdu.

Z následující tabulky je tedy zřejmé, že v rodinách s různým vzděláním může docházet k odlišně rozdílnému zapojení a aktivnímu přístupu rodičů do domácí přípravy a tím ovlivňování vzdělávacího procesu dítěte. Z výsledků výzkumu však nelze vyvodit, že určité vzdělání rodičů vede ke stejnému přístupu zapojení rodičů. Čapek (2013) také doplňuje, že domácí úkoly bývají často odsuzovány jako něco, co podporuje rozdílnost ve vzdělávání. Ta vzniká právě při nerovnosti podpory rodičů při domácí přípravě, která pramení z různých socioekonomických a vzdělávacích podmínek v rodině.

Často se také vyskytuje otázka, zda by vůbec dítě mělo psát úkoly a připravovat do školy samo, či za pomoci rodičů. K tomuto se vyjadřuje Beníšková (2007). Je názoru, že záleží na dítěti – na jeho věku či povaze. Dítě v první a druhé třídě pomoc a dohled určitě potřebuje. U starších dětí záleží na tom, co preferují, protože některé v pozdějším věku preferují samostatné psaní úkolu, kdežto jiné zase stále vyžadují spolupráci rodičů a jejich přítomnost. S postupem věku dítěte by však rodiče měli svou spolupráci utlumovat, avšak stále by měli být nablízku, když dítě potřebuje pomoc či kontrolu. Vždy by pak měl mít rodič dohled nad tím, co se dítě učí a jestli má vše potřebné na vyučování.

V praxi to často vypadá tak, že rodiče nechají domácí úkoly a opakování vypracovat samostatně a následně práci kontrolují a ptají se, s čím si děti nevědí rady a s čím potřebují pomoci.

2.2 Pohled rodičů na domácí úkoly

Z výzkumu, který provedl Maňák v roce 1998, vyplynulo, že většina rodičů, a to 98 %, jsou názoru, že domácí úkoly jsou důležitou součástí vyučování. Od tohoto roku se toho však mnoho změnilo. Pokud bychom stejný výzkum provedli v současnosti, zcela určitě by výsledná čísla byla jiná. Často se v posledních letech můžeme setkávat s rodiči, kteří zastávají názory, které jsou vedeny ostře proti domácím úkolům.

Jak také někteří rodiče rádi říkají, učitelé by měli být schopni žáka naučit všechno učivo ve škole, a to bez domácích úkolů a zbytečných problémů. (Rabušicová & Pol, 1996) Ve společnosti můžeme nalézt i velmi extrémní příklady, kdy můžeme zmínit muže, který si na sociálních sítích říká „Táta parták“ a věnuje se problematice domácích úkolů, kdy veřejně vystupuje proti domácím úkolům, a dokonce se postaral o to, aby jeho syn byl ve škole od domácích úkolů osvobozen. Nastudoval a probral pečlivě školský zákon, rámcový vzdělávací program, a dokonce i školní řád školy, kterou jeho syn navštěvuje. Muž pronesl,

že o domácích úkolech nenašel v těchto dokumentech ani zmínku, a tímto usoudil, že žáci nemají povinnost domácí úkoly vypracovávat. Na svou obranu ale pronesl, že nechce nabádat ostatní k neplnění domácích úkolů a k názorům, že domácí úkoly nejsou prospěšné, ale že by domácí úkoly měly být pouze dobrovolné. (Táta parták © 2018)

Na druhou stranu ne každý rodič s výstředností tohoto muže souhlasí. Jsou zde i rodiče, kteří stále hájí potřebnost domácích úkolů a pečlivou domácí přípravu na vyučování. V článku na webové stránce lidovky.cz se můžeme setkat například s komentářem matky, která zastává názor, že pomoc rodičů při domácí přípravě dítěte mimo jiné buduje vzájemný vztah rodiče a dítěte tím, že spolu tráví čas pouze společně. Dále má také rodič kontrolu nad tím, co už dítě umí, a může ho pochválit. Další žena zmiňuje, že některé učivo, které by mělo dítě už ovládat z vyučování, se naučí až doma právě s matčinou pomocí. (Některé děti se až doma naučí to, co by měly umět ze školy © 2018)

Z předchozích poznatků je zřejmé, že každý z rodičů může mít jiný přístup k domácím úkolům, a tak se každý rodič podílí na pomoci při domácím úkolu jinak. Odlišujeme několik rolí rodičů, které zastávají při zapojení do domácí přípravy či domácích úkolů svých dětí. Jako první můžeme uvést roli, kdy rodič své dítě vede, přebírá tedy roli učitele. Příklad této role popisuje Pospíšilová (2011) ve svém výzkumu, kdy analyzovala nahrávky s komunikací rodičů a dětí na prvním stupni během vykonávání domácích úkolů. Z nahrávek je zřejmé, že matka se snaží dceru vést otázkami k tomu, aby dosáhla správného řešení.

Další z rolí, kterou rodiče vykonávají, je role kontrolora, kdy rodiče kontrolují dítě buďto již při samotné práci, či po dokončení práce. Častá kontrola je při vykonávání domácích úkolů důležitá, neměla by se ale dostat do fáze hlídání dítěte. (Maňák, 1992)

Jiní rodiče mohou zastávat roli, kdy se snaží dítěti pomáhat, ale někdy se už může jednat o přehnanou pomoc. Říkají dítěti správné odpovědi, a to tak nemá šanci nad problémy v úkolech přemýšlet. Není proto dodržena jedna z funkcí domácího úkolu, a to funkce samostatné práce. (Maňák, 1992)

V neposlední řadě se můžeme setkat i s rolí rodiče, který je zastáncem názoru, že rodič nenese zodpovědnost za domácí úkoly, a proto dítěti v domácí přípravě nepomáhají, a jak někteří ve výzkumu uvedli: *Očekávám, že učitel naučí ve škole a nemám to zastávat doma.* (Rabušicová & Pol., 1996, s. 113)

3 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

Mladší školní věk začíná zhruba od 6-7 let, kdy dítě začíná školní docházku, a trvá do 11-12 let, kdy se začínají objevovat první známky pohlavního dospívání, nebo můžeme říct do přestupu na druhý stupeň základní školy. V mladším školním věku má školní docházka velký vliv zejména na psychiku, kdežto u staršího školního věku začínají být důležité i mimoškolní vlivy. Při vstupu do školy mají prvňáčci obvykle touhu po učení a poznávání nových věcí. V dalších ročnících však začíná ubývat motivace k učení. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

Matějček také dále rozděluje toto období na 3 části, a to na mladší školní věk (6-8 let), střední školní věk (mezi 9.-12. rokem) a starší školní věk (kryje se s pubescencí). (Matějček in Langmeier, Krejčířová, 2006)

Mladší školní věk je často označován jako období realismu, a to zprvu realismu naivního a později realismu kritického. V naivním realismu jsou pro dítě hlavně důležité názory autorit, jako jsou například rodiče či učitelé, v realismu kritickém se pak do popředí dostává vlastní názor dítěte. Dítě se v tomto věku snaží hledat odpovědi na otázky ohledně reality ve světě. V tomto období je pro dítě velmi důležité vyrůstat v prostředí s mnoha kvalitními podněty, dítě je zvědavé, rádo poslouchá vyprávění, a tak se i nejvíce naučí. (Šulová, 2014)

Je to doba nazývaná obdobím hodného dítěte. Dítě je v tomto věku rádo se svými dospělými, rádo s nimi vykonává jejich dospělé činnosti, rádo je doprovází v jejich zájmových oblastech nebo jim pomáhá při práci. (Šulová, 2014, s. 104)

3.1 Mladší školní věk a školní docházka

Zahájení školní docházky se pojí se třemi fázemi, kterými dítě prochází během získávání charakteristických rysů školáka. První fází je nástup do školy a sžívání se s rolí žáka, kdy se dítě stane školákem. Druhou fází je fáze stabilizace, která probíhá zhruba mezi 8.-10. rokem, kdy už si dítě na roli zvyklo a třetí fází je završení, kdy kolem 11. až 12. roku dochází k přechodu do dalšího vývojového období, které je spojeno s příchodem pubescence. (Franclová, 2013)

Jak už jsme výše uvedli, v období mladšího školního věku má školní docházka velký vliv na dítě a je tak jakýmsi středobodem. Školní docházka je také součástí socializace jedince, což je proces začleňování do společnosti, kdy si osvojuje vzorce chování v různých situacích či

respektování hodnot a norem. Pro dítě je najednou škola velkou změnou, protože doposud bylo zvyklé většinu dne pouze na hru a domov. Dítě už není pod vlivem rodiny, ale navíc na něj začíná působit vliv instituce a vrstevníků. Škola se stává pro dítě základem, učí ho pracovat, pomocí plnění úkolů a školních povinností dodržovat ostatní povinnosti, ale také mu otevírá nové možnosti, vede ho k tomu, aby si uvědomovalo vzdálené cíle, nebo ho učí pracovní disciplínu. (Říčan, 2014)

Jak také uvádí Vágnerová (2012), ve škole je velmi důležitá vazba dítěte na učitele, aby dítě cítilo od pedagoga stejnou podporu, jakou bylo zvyklé pociťovat v rodině. Toto potom posiluje celkový pocit jistoty a bezpečí u dítěte.

Helus (2009) setřídil zásadní změny školáka do pěti oblastí.

1. Dítě vstupuje do systematického vzdělávacího působení, ve kterém se musí naučit propojit výklad pedagoga s vlastním učením. Jelikož vzdělání je řízené, to, co učitel vyučuje, nemusí souhlasit s tím, co dítě zajímá nebo by se chtělo dozvědět. Můžeme říci, že dítě, které do školy nechodí, spontánně poznává svět, kdežto při nástupu do školy se poznávání stává vedené.
2. Je nastaveno jiné rozložení času, dny dostávají větší řád a režim. Den se často dělí na čas na školu, odpočinek či volný čas.
3. Dítě má najednou nové sociální role a více se setkává s mezilidskými vztahy. Nová role žáka se stává důležitou pro vývoj sebepojetí, sebehodnocení či sebeúcty, což může ovlivňovat výkon ve škole.
4. Dítě je obklopeno novými aktivitami a zkušenostmi s novými lidmi, především se spolužáky.
5. Jsou zde nové zážitky a zkušenost spojené s kompetencí dítěte. Poznává, v čem je dobré, co může ovlivnit, a tak formuje svou osobnost.

Z toho vyplývá, že dítě v tomto období je podrobena mnoha důležitým změnám, které ho čím dál více posunují jak v oblasti sociální, tak i psychické.

3.2 Motivace dítěte

S tematikou domácí přípravy žáků velmi souvisí motivace. Motivace je pro žáka velmi důležitá a jejím cílem by měl být stav, kdy se dítě chce učit a poznávat nové věci. Při domácích úkolech se tak motivace u žáků může prohlubovat, avšak není to pravidlem u všech žáků. (Kolář & Vališová, 2009)

Motivace hraje hlavní roli při celkovém školním působení žáka, to znamená nejen při vypracovávání domácích úkolů či domácí přípravy. Důvodů, proč se dítě chce učit a vzdělávat, je několik a u každého dítěte mohou být jiné. Někomu dobré výsledky zajistí uznání od rodičů, někomu u spolužáků a jiným žákům zase hmotnou odměnu. V nejlepším případě by však měl být hlavní motiv, zájem o učení u žáka, nezávislý na těchto uvedených „odměnách“. Tento zájem o učení však nevzniká u dětí mladšího školního věku přirozeně a je třeba vytvářet takové příznivé podmínky, které tento zájem budou podněcovat a rozvíjet. (Helus et al., 1979)

Motivaci můžeme všeobecně definovat jako *souhrn faktorů, které energizují a řídí průběh chování a prožívání člověka v jeho vztazích jak k okolnímu světu, tak k sobě samému.* (Helus et al., 1979, s. 64)

Motivaci u žáků můžeme také rozdělit na motivaci vnitřní a motivaci vnější.

Motivace vnitřní

Vnitřní motivace zahrnuje vnitřní zdroje, tedy vnitřní potřeby člověka. Mezi ně patří kognitivní (poznávací) potřeby, které právě ve velké míře nabývají svou pravou podobu až ve škole. Tato potřeba se vyskytuje například tehdy, pokud se dítě učí o nějakém celku, o kterém se však nedozvěděl veškeré informace. Dále zde patří sociální potřeby, kdy se jedná o sílu, která jedince směřuje k ostatním a vede k tvorbě sociálních vazeb. Toto souvisí s tím, jakou sociální atmosféru učitel vytváří ve třídě. (Helus et al., 1979)

Motivace vnější

Motivaci vnější často učitel volí, pokud žák postrádá vnitřní motivaci. Mezi prostředky vnější motivace patří tresty, sankce či pochvaly, jsou to vlastně tradiční cesty vnější motivace. Trest či sankce jsou pokládány za negativní formy vnější motivace, kdy cílem je zamezit negativnímu chování a špatným výsledkům jedince. Tato motivace má však mnoho negativních důsledků, kdy se často jedná například o přílišný tlak na žáka, nebo si může na trest navyknout a časem může ztratit trest smysl. Na druhé straně zde máme pochvalu branou jako odměnu, kdy se jedná o pozitivní formu motivace, která podporuje správně žádoucí chování. I přesto, že je lepší než trest a sankce, při nadměrném využívání nese i rizika. Žák například bez odměny může odmítat dělat jakoukoli práci či se může snížit zájem o danou činnost. (Mešková, 2012)

To, jaký má přístup učitel k žákovi, silně ovlivňuje žakovu motivaci, jeho aktivitu ve vyučovací hodině či chuť se připravovat doma. Z praxe tak rozeznáváme dva přístupy učitelů k žákům, a to autoritativní přístup a partnerský přístup. Při autoritativním přístupu žáci nemají vždy stejnou šanci k dialogu s učitelem nebo žáci nemají možnost diskutovat. U partnerského přístupu se pedagog snaží s žáky komunikovat ve větší míře, žáci se mají možnost ptát kdykoli a diskutují mezi sebou. (Mešková, 2012)

Můžeme tedy říci, že motivace je velmi důležitou součástí i domácí přípravy žáků na vyučování. Někdy samotná příprava na vyučování pomáhá k motivaci, která spěje k dalšímu poznávání nových věcí a učení.

3.3 Důležitá role rodiče

Součástí identity dítěte mladšího školního věku jsou bezpochyby rodiče. Jsou pro ně samozřejmostí, protože zajišťují většinu jejich potřeb. Školáci ale konečně umí pochopit postoje a motivace rodičů, a proto se lépe vyznají v rodinných vztazích. (Vágnerová, 2012)

Sdílení života a trvalá přítomnost rodičů, kteří mají o dítě zájem a jsou mu k dispozici, když to potřebuje, je nejdůležitější podmínkou funkčního vztahu mezi rodiči a dítětem školního věku. (Vágnerová, 2012, s. 130)

Je prokázáno, že úspěšnost dětí ve škole, zejména v mladším školním věku, je závislá na rodičích. Z toho vyplývá, že pro děti mladšího školního věku je důležité, aby se do domácí přípravy na vyučování rodiče zapojovali. V opačném případě, při nezapojování se rodičů do školního života dítěte, hrozí selhání dítěte, jako například nízká úroveň výsledného domácího úkolu či nenošení pomůcek. Školní výsledky žáků závisí především na souboru charakteristik rodiny, jako může být například vzdělání a zaměstnání rodičů, styl výchovy, čas věnovaný dítěti apod. (Franclová, 2013)

Důležitým úkolem rodičů dětí mladšího školního věku je podporovat své potomky v tom, aby se naučily, jak se do školy správně učit, aby neztrácely přirozenou zvědavost a zájem o získávání nových informací a aby neztratily motivaci. (Šulová, 2014)

Rodiče dítěte mladšího školního věku uspokojují jeho potřeby hned v několika oblastech, kdy jako první můžeme uvést potřebu smysluplného učení. Rodiče jsou pro dítě jakýmsi reálným vzorem, kterému se snaží přiblížit a napodobit jej. Další oblastí potřeb je zdroj jistoty a bezpečí. Pokud se dítěti tohoto dostává, zvládá později řešit složitější úkoly, ve kterých se jedná o rozhodování. Dalším důležitým bodem je model představy budoucnosti.

Přestože v mladším školním věku dítě ještě přesně o budoucnosti nepřemýšlí, vnímá ale chování dospělých jako vzor a naplňuje představu otevřené budoucnosti. Můžeme se také podívat na různost vlivu matky a otce na dítě mladšího školního věku. Matka je stále s dítětem v blízkém spojení, zabezpečuje jeho základní potřeby. Je to především matka, která dítěti pomáhá s domácími úkoly a přípravou do školy. Naopak otcové bývají sváteční autoritou, často umožňují dítěti se více odpoutat od matky, jelikož tvoří jinou alternativu stavu bezpečí. Někdy otec může dětem sloužit jako zdroj dalších doplňujících informací nebo zkušeností. (Vágnerová, 2012)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

Výzkumným problémem celé této bakalářské práce je **zapojení rodičů do domácí přípravy žáků prvního stupně základní školy.**

V literatuře i webových článcích můžeme najít mnoho názorů, že jsou rodiče velmi důležití při domácí přípravě dětí. Zároveň se ale setkáváme s mnoha diskuzemi rodičů na téma domácí příprava a domácí úkoly, kdy vyjadřují negativní postoj. Tento kvantitativní výzkum navazuje na teoretickou část a snaží se přijít na faktory, které nejvíce ovlivňují právě zapojení rodičů do domácí přípravy, a jaký názor mají rodiče na celou tuto problematiku.

V této praktické části se budeme věnovat výzkumným cílům, výzkumným otázkám a hypotézám, dále výzkumnému souboru, metodám sběru dat a způsobu zpracování dat, kdy budeme postupovat podle publikace *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu* od Miroslava Chrásky.

4.1 Vymezení výzkumných cílů

Hlavní cíl výzkumu:

Zjistit míru zapojení rodičů a faktory ovlivňující zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy.

Dílčí cíle výzkumu:

1. Zjistit, jaký mají rodiče názor na náročnost a množství domácích úkolů.
2. Zjistit míru zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy (dále jen ZŠ).
3. Zjistit rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni ZŠ v závislosti na vzdělání rodičů.
4. Zjistit rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni ZŠ v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.
5. Zjistit rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni ZŠ v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy.

4.2 Vymezení výzkumných otázek

Hlavní výzkumná otázka:

Jaká je míra zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy?

Dílní výzkumné otázky:

1. Jaký mají rodiče názor na náročnost a množství domácích úkolů?
2. Jaká je míra zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy (dále jen ZŠ).
3. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na vzdělání rodičů?
4. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.
5. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy?

4.3 Hypotézy

K výzkumným otázkám číslo 3, 4 a 5 byly stanoveny hypotézy, a to vždy hypotéza alternativní a hypotéza nulová. Hypotézy jsme očíslovali jako hypotézu číslo 1 až 3.

1. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na vzdělání rodičů?

1HA: V zapojení rodičů do domácí přípravy existují výrazné rozdíly mezi rodiči s vysokoškolským vzděláním a rodiči bez vysokoškolského vzdělání.

1H0: V zapojení rodičů do domácí přípravy neexistují výrazné rozdíly mezi rodiči s vysokoškolským vzděláním a rodiči bez vysokoškolského vzdělání.

2. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání?

2HA: Existuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.

2H0: Neexistuje výrazný rozdíl v míře zapojení v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.

3. Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy?

3HA: Existuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy.

3H0: Neexistuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy.

4.4 Výzkumný soubor

V našem výzkumu se základním výzkumným souborem stali rodiče těch žáků, kteří navštěvují první stupeň základní školy. Z nejnovějších dat Českého statistického úřadu můžeme zjistit, že ve školním roce 2018/2019 v České republice navštěvovalo první stupeň základní školy 573 442 žáků. (ČSÚ, 2019)

Výběrovým souborem výzkumného šetření jsou pak rodiče, kteří splňují výše uvedenou podmínku a dále také tu, že jejich dítě navštěvuje základní školu v Moravskoslezském kraji. Prostým náhodným výběrem byly vybrány 4 školy z Moravskoslezského kraje, z oblasti Opavska, které byly následně osloveny za účelem distribuce dotazníků. Opavsko bylo vybráno z toho důvodu, že velká část výzkumů se soustředí do větších aglomerací, a navíc má specifický charakter, kde se střetávají různé kulturní vlivy (Morava, Slezsko, část původního německého obyvatelstva a dosídlení).

4.5 Metoda sběru dat

Jak uvádí Chráska (2016, s. 11), kvantitativně orientovaný výzkum můžeme definovat jako *záměrnou a systematickou činnost, při které se empirickými metodami zkoumají (ověřují, verifikují, testují) hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy*. Jelikož v našem výzkumu chceme ověřovat hypotézy, jedná se o kvantitativní charakter práce a vybrali jsme proto pro náš výzkum metodu dotazníkového šetření.

Jedná se o tištěný dotazník, který obsahuje celkem 13 otázek, z toho 1 otevřenou, 1 polootevřenou a 11 uzavřených. U otázek 9-13 se pak jedná o škálové položky, kdy dotazovaný odpovídal na škále od „naprosto souhlasím“ po „zcela nesouhlasím“.

Dotazníkové šetření probíhalo v období ledna až února. Dotazníky byly osobně doručeny do vybraných škol, kde byli osloveni třídní učitelé prvního stupně. Tito třídní učitelé následně rozdali dotazníky svým žákům, aby je rodičům předložili k vyplnění, a následně vyplněné donesli zpět třídnímu učiteli. Učitelé rodičům důrazně sdělili informaci, že vyplnění dotazníku je anonymní a především dobrovolné. Proto z 203 rozdaných dotazníků jsme zpět obdrželi 120, z čehož po vyřazení nepoužitelných dotazníků zbylo 116 vyplněných.

Respondenti byli v úvodu dotazníku seznámeni s důvodem výzkumu a v neposlední řadě s anonymitou tohoto šetření. V dotazníku respondenti směli zakroužkovat vždy pouze jednu odpověď. Předpokládaná doba vyplnění dotazníku nepřesáhla hranici 10 minut.

4.6 Způsob zpracování dat

Nejprve byly spočítány četnosti všech odpovědí v dotazníku, které byly poté zadány do tabulek v programu Microsoft Excel, ze kterých byly následně tvořeny tabulky a grafy.

Jelikož jsme v našem výzkumu také zkoumali, zda je určitá závislost mezi jednotlivými proměnnými, použili jsme test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky. Tento postu vyplývá i z knihy Chráska (2016, s. 69), kde uvádí, že *test významnosti je možné použít například v situacích, kdy rozhodujeme, zda existuje souvislost (závislost) mezi dvěma pedagogickými jevy (proměnnými), které byly zachyceny pomocí nominálního (popřípadě ordinálního) měření.*

5 INTERPRETACE DAT

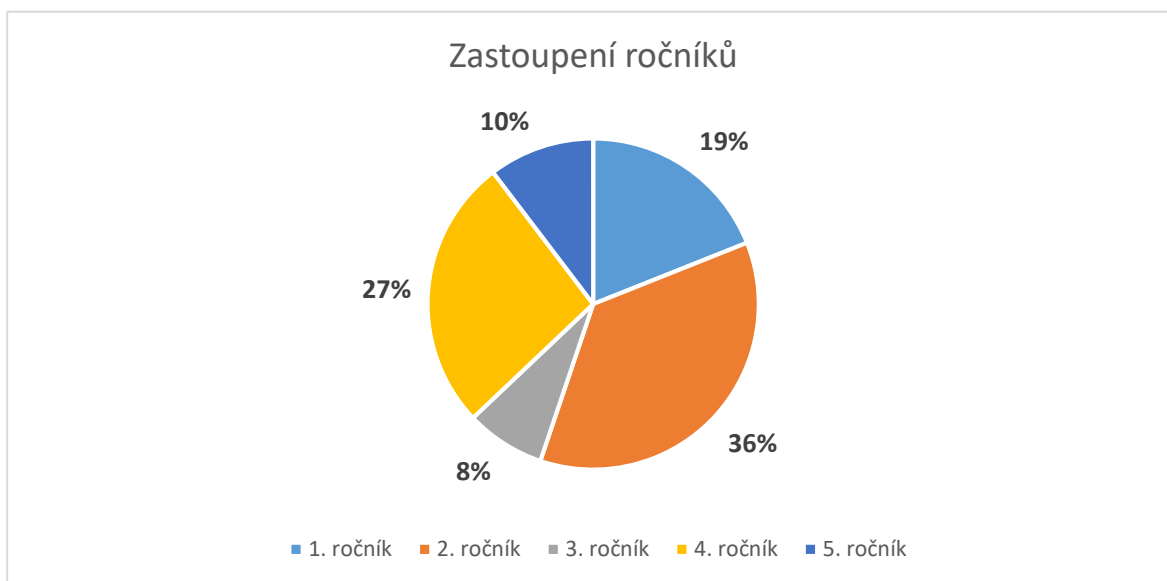
V této kapitole se budeme zabývat interpretací dat, které jsme získali pomocí dotazníkového šetření od rodičů dětí prvního stupně ZŠ. Aby byla interpretace přehlednější, uvádíme vždy číslo otázky a přesné znění této otázky. Pro interpretaci každé otázky je použita jak tabulka, která obsahuje absolutní i relativní četnost, tak i graf, ve kterém jsou zobrazena data v relativní četnosti.

Interpretace dat, tedy vytvoření tabulek a grafů, byla vytvořena za pomoci programu Microsoft Excel.

Otázka č. 1: Jaký ročník prvního stupně ZŠ navštěvuje Vaše dítě?

Tabulka 2 Studovaný ročník (zdroj: vlastní zpracování)

Ročník ZŠ	Absolutní četnost	Relativní četnost
1. ročník	22	19 %
2. ročník	42	36 %
3. ročník	9	8 %
4. ročník	31	27 %
5. ročník	12	10 %
Celkem	116	100 %

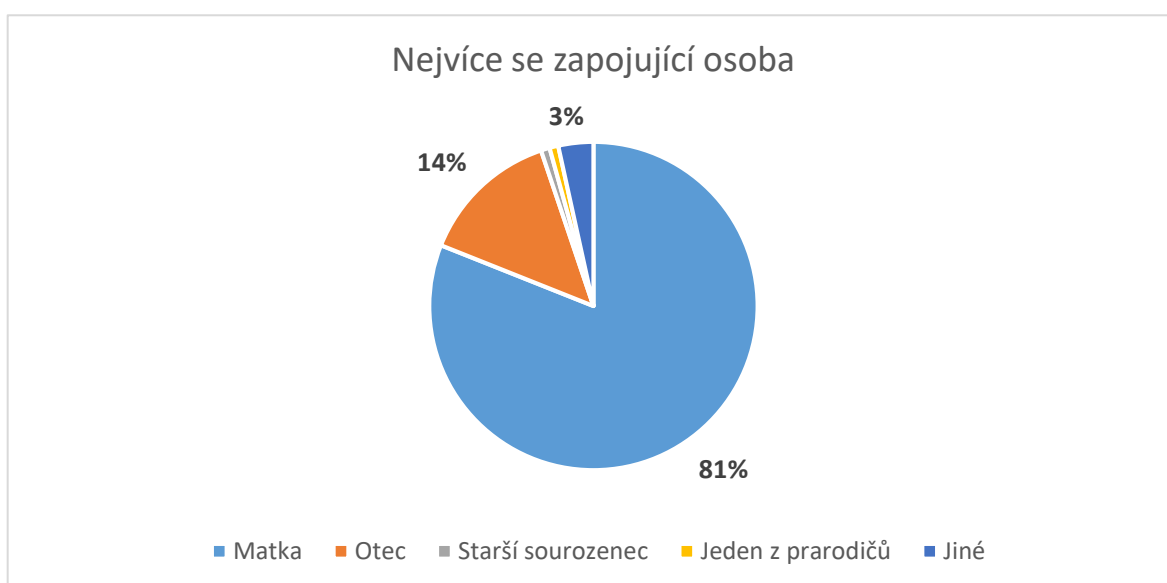
Graf 1 Zastoupení ročníků (zdroj: vlastní zpracování)

U první otázky jsme zjišťovali, jaké je procentuální zastoupení ročníků, které navštěvují děti dotazovaných rodičů. Z celkového počtu 116 dotazovaných rodičů byl nejvíce zastoupen 2. ročník, který navštěvuje 42 žáků, což procentuálně vyjadřuje hodnota 36 %. Následuje 4. ročník, který navštěvuje 31 žáků, tedy 27 % z celého počtu, dále 1. ročník s 22 žáky a 19 %. Druhý nejmenší počet zastupují žáci páté třídy s počtem žáků 12 a procentuální hodnotou 10 % a nejméně se dotazníkového šetření zúčastnili rodiče, kteří doma mají žáky 3. ročníku, kdy těchto zástupců bylo 9, tedy 8 %.

Otázka č. 2: Kdo se ve Vaší domácnosti nejčastěji zapojuje do domácí přípravy Vašeho dítěte?

Tabulka 3 Nejvíce se zapojující osoba (zdroj: vlastní zpracování)

Nejvíce se zapojující osoba	Absolutní četnost	Relativní četnost
Matka	94	81 %
Otec	16	14 %
Starší sourozenec	1	1 %
Jeden z prarodičů	1	1 %
Jiné	4	3 %
Celkem	116	100 %

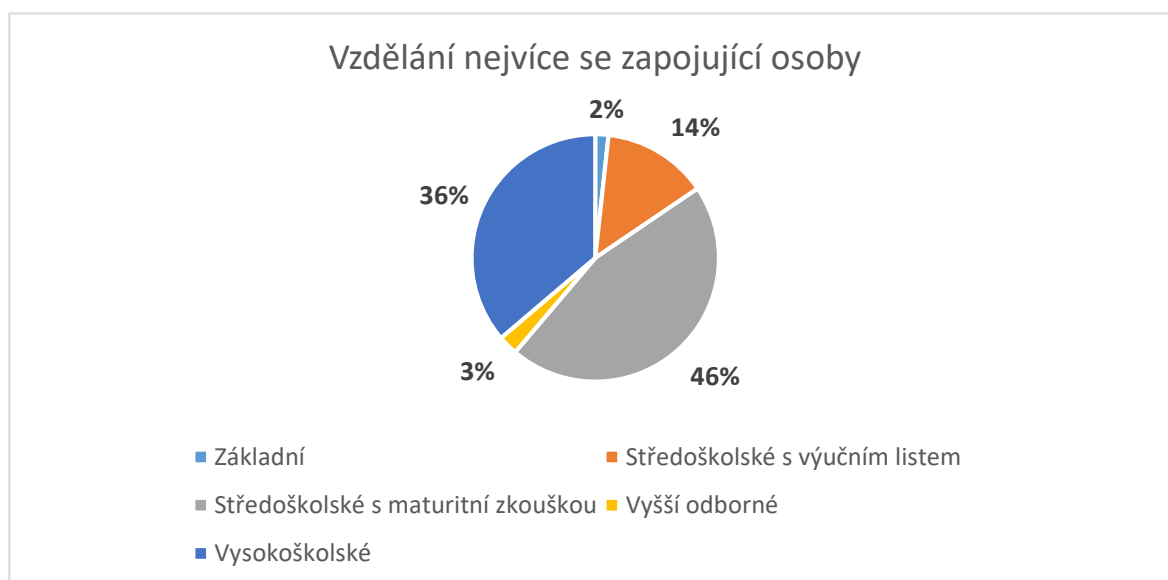
Graf 2 Nejvíce se zapojující osoba (zdroj: vlastní zpracování)

Ve druhé otázce jsme zjišťovali, kdo se nejčastěji zapojuje do domácí přípravy dítěte. 94 respondentů uvedlo, že se nejčastěji zapojuje matka, což značí 81 %. Otec se zapojuje v 16 případech, což činí 14 %. Volbu „starší sourozenec“ a „jeden z prarodičů“ uvedl vždy pouze jeden z respondentů, tedy u každé volby 1 %. Volbu jiné uvedli respondenti 4, tedy 3 %. Jako jiné uvedli tyto možnosti: *manželka otce*, *teta* a dvakrát možnost *oba prarodiče*.

Otázka č. 3: Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání osoby, která se nejčastěji zapojuje do domácí přípravy Vašeho dítěte?

Tabulka 4 Vzdělání nejvíce se zapojující osoby (zdroj: vlastní zpracování)

Vzdělání nejvíce se zapojující osoby	Absolutní četnost	Relativní četnost
Základní	2	2 %
Středoškolské s výučním listem	16	14 %
Středoškolské s maturitní zkouškou	53	46 %
Vyšší odborné	3	3 %
Vysokoškolské	42	36 %
Celkem	116	100 %

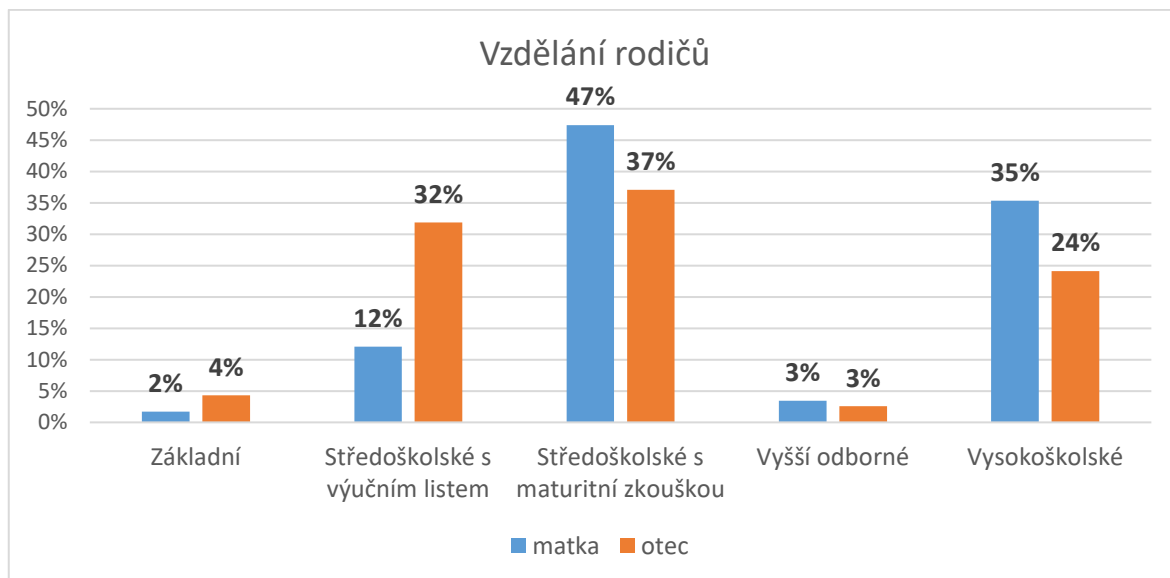
Graf 3 Vzdělání nejvíce se zapojující osoby (zdroj: vlastní zpracování)

Díky této otázce jsme chtěli zjistit, jaké nejvyšší dosažené vzdělání mají osoby, které se nejvíce zapojují do domácí přípravy dítěte dotazované osoby. 2 respondenti uvedli, že osoba, která se nejvíce zapojuje do přípravy, dosáhla základního vzdělání, což činí 2 %. Vzdělání středoškolského s výučním listem dosáhlo 16 respondentů, což je 14 %. Nejvíce respondentů uvedlo, že nejvyšší dosažené vzdělání této osoby je středoškolské s maturitní zkouškou, a to 53, což je procentuálně 46 %. 3 osoby dosáhly vyššího odborného vzdělání, což činí 3 %. A poslední volbu vysokoškolské vzdělání zvolilo 42 respondentů, což je 36 %.

Otázka č. 4 a 5: Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání matky/otce Vašeho dítěte?

Tabulka 5 Vzdělání rodičů (zdroj: vlastní zpracování)

Vzdělání rodičů	Abs. četnost matka	Rel. četnost matka	Abs. četnost otec	Rel. četnost otec
Základní	2	2 %	5	4 %
Středoškolské s výučním listem	14	12 %	37	32 %
Středoškolské s maturitní zkouškou	55	47 %	43	37 %
Vyšší odborné	4	3 %	3	3 %
Vysokoškolské	41	35 %	28	24 %
Celkem	116	100 %	116	100 %

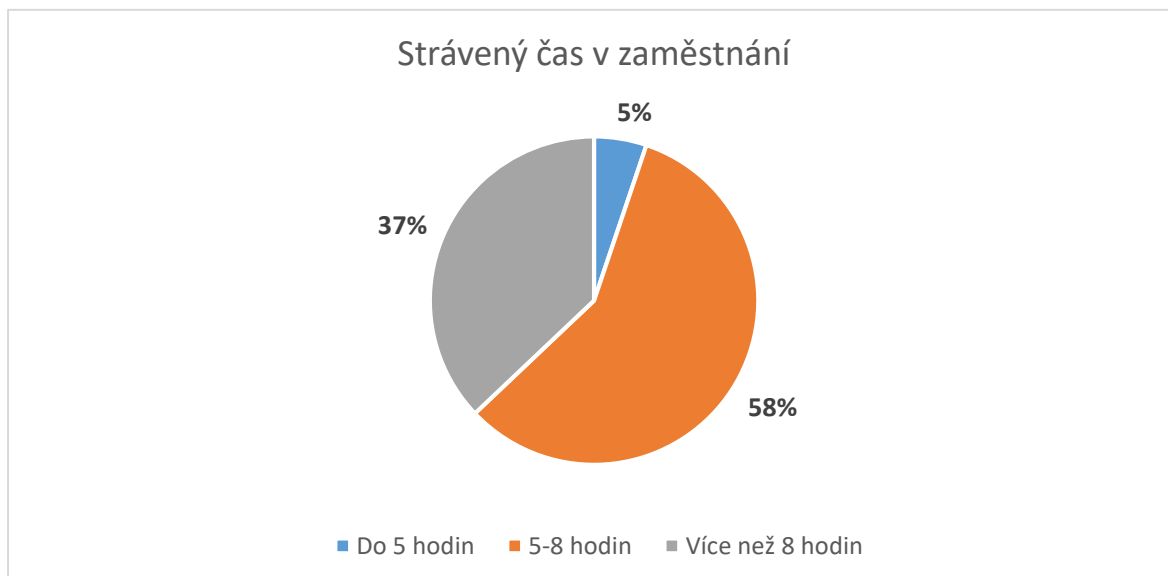
Graf 4 Vzdělání rodičů (zdroj: vlastní zpracování)

U čtvrté a páté otázky jsme zjišťovali, jaké je nejvyšší dosažené vzdělání u rodičů dítěte, tedy vzdělání matky a otce. Základní vzdělání matky uvedli 2 respondenti, což jsou 2 % a základní vzdělání otce uvedlo 5 respondentů, což jsou 4 %. Odpověď „středoškolské vzdělání“ uvedlo 14 respondentů, tedy 12 % u otázky na vzdělání matky, u otázky na vzdělání otce tuto odpověď uvedlo 37 dotazovaných, tedy 32 %. Nejvíce respondentů na otázku vzdělání matky uvedlo odpověď „středoškolské s maturitní zkouškou“, a to 55 dotazovaných, tedy 47 %. Na stejnou otázku, avšak vzdělání otce, tuto odpověď uvedlo 43 respondentů, což je 37 %. Odpověď vyššího odborného-vzdělání odpověděli respondenti jak na vzdělání matky, tak otce, početně zhruba stejně, a to u matky 4 respondenti (3 %) a u otce 3 respondenti (3 %). Poslední možnost, a to možnost vysokoškolského vzdělání, zvolili respondenti u matky celkem 41x, což je procentuálně 35 % a u otce 28x, což je 24 %.

Otázka č. 6: Kolik času trávíte vy, rodič, denně v zaměstnání?

Tabulka 6 Strávený čas v zaměstnání (zdroj: vlastní zpracování)

Strávený čas v zaměstnání	Absolutní četnost	Relativní četnost
Do 5 hodin	6	5 %
5-8 hodin	67	58 %
Více než 8 hodin	43	37 %
Celkem	116	100 %

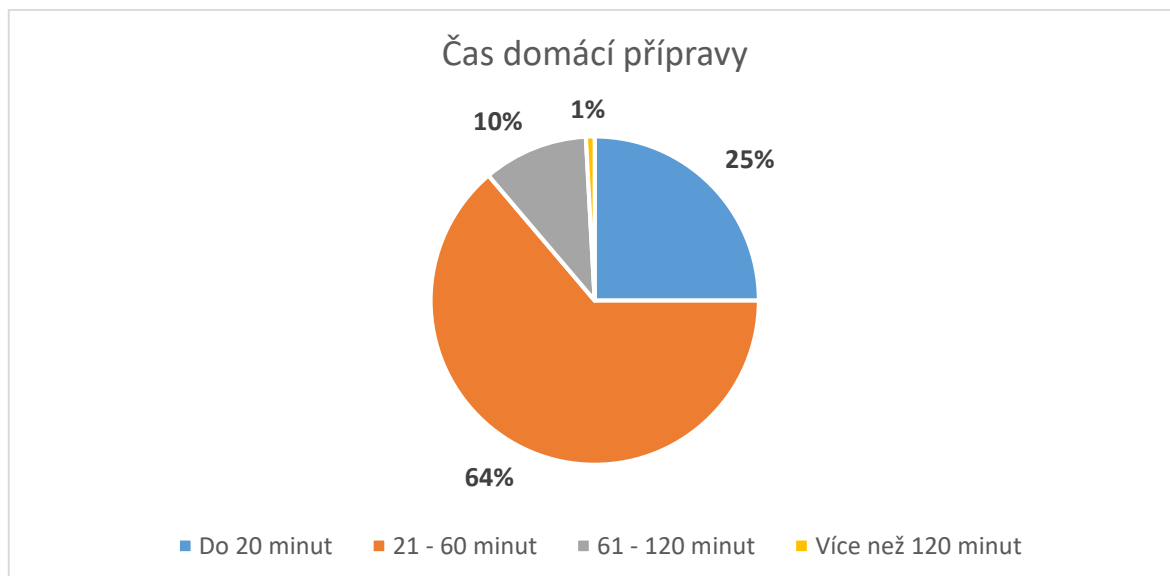
Graf 5 Strávený čas v zaměstnání (zdroj: vlastní zpracování)

Cílem této otázky bylo zjistit kolik času tráví rodič denně v zaměstnání. Do 5 hodin v zaměstnání tráví 6 respondentů, což je 5 %, dále 5-8 hodin v zaměstnání tráví denně největší část dotazovaných, a to 67, což je 58 %. Více než 8 hodin tráví v zaměstnání 43 respondentů, tedy 37 % z celku.

Otázka č. 7: Kolik času denně trvá Vašemu dítěti příprava do školy (domácí úkol + příprava)?

Tabulka 7 Čas domácí přípravy (zdroj: vlastní zpracování)

Čas domácí přípravy	Absolutní četnost	Relativní četnost
Do 20 minut	29	25 %
21-60 minut	74	64 %
61-120 minut	12	10 %
Více než 120 minut	1	1 %
Celkem	116	100 %

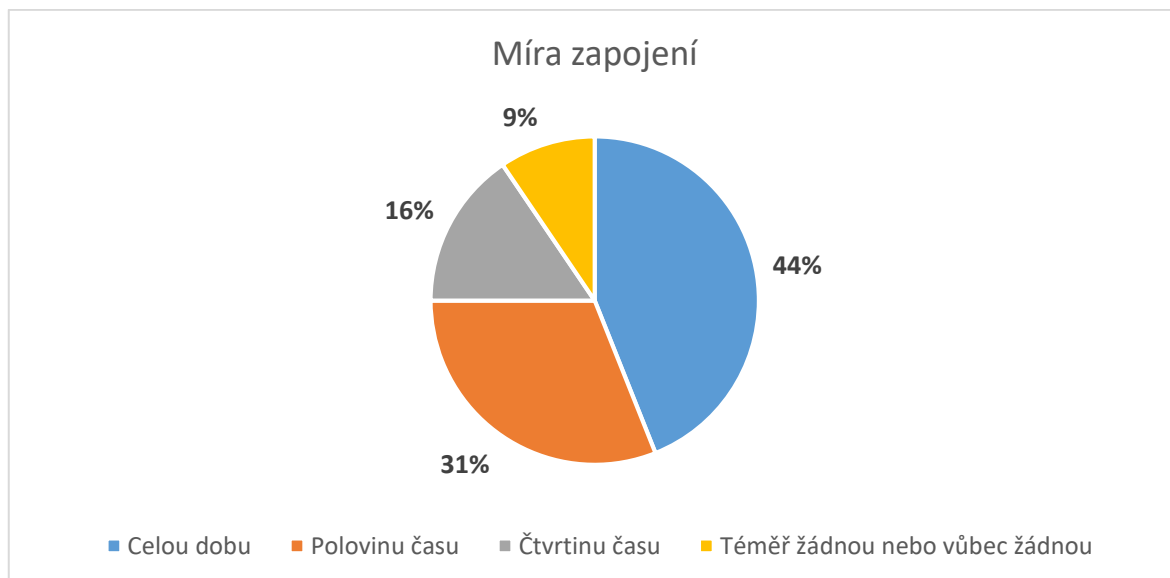
Graf 6 Čas domácí přípravy (zdroj: vlastní zpracování)

V otázce číslo 7 jsme zjišťovali, kolik času denně trvá dítěti respondenta příprava do školy. Odpověď „do 20 minut“ uvedlo 29 respondentů, což je 25 %, dále odpověď „21-60 minut“ odpovědělo 74 dotazovaných, tedy 64 %. Třetí možnost 61-120 minut uvedlo 12 respondentů, což je procentuálně 10 %, a možnost „více než 120 minut“ zodpověděl pouze 1 respondent, tedy 1 %.

Otázka č. 8: Jakou částí z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?

Tabulka 8 Míra zapojení (zdroj: vlastní zpracování)

Míra zapojení	Absolutní četnost	Relativní četnost
Celou dobu	51	44 %
Polovinu času	36	31 %
Čtvrtinu času	18	16 %
Téměř žádnou nebo vůbec žádnou	11	9 %
Celkem	116	100 %

Graf 7 Míra zapojení (zdroj: vlastní zpracování)

V této otázce jsme zjišťovali míru zapojení, tedy jakou část z celkového času domácí přípravy se zapojuje právě rodič. Odpověď celou dobu zvolilo 51 dotazovaných, což je 44 %. 36 dotazovaných odpovědělo, že se zapojují z poloviny času, což činí 31 % z celku. Odpověď čtvrtinu času uvedlo 18 respondentů (16 %) a poslední odpověď, že se nezapojují téměř žádnou nebo žádnou částí, zvolilo 11, a tak i nejméně respondentů, což je 9 % z celku.

Dále jsme se zabývali interpretací 5 výroků, na které respondenti odpovídali na škále naprosto souhlasím – spíše souhlasím – spíše nesouhlasím – zcela souhlasím.

Aby se nám s výroky lépe pracovalo, očíslovali jsme si je čísla, a to výrok č. 1 – výrok č. 5, celkem tedy 5 výroků.

Výrok č. 1: Často nerozumím zadáním domácích úkolů, které dítě ve škole dostává.

Výrok č. 2: Množství práce, které dítě musí dělat do školy doma, je velké.

Výrok č. 3: Domácí příprava zabírá příliš volného času dítěte.

Výrok č. 4: Dítě by se mělo domácí přípravě na vyučování věnovat samo.

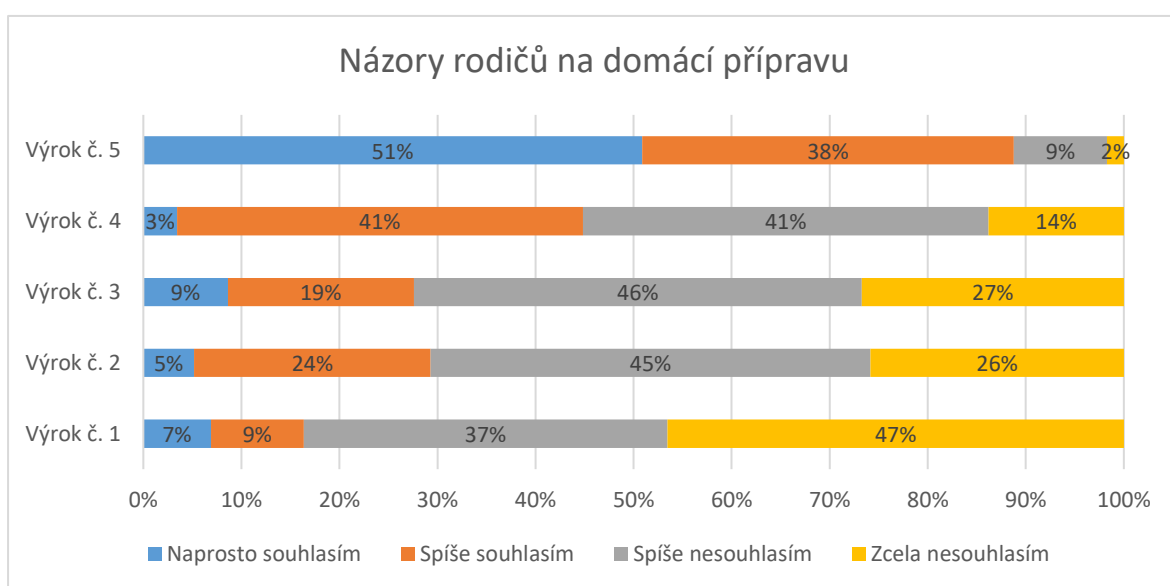
Výrok č. 5: Je důležité, aby se rodiče zapojovali do domácí přípravy.

Tabulka 9 Absolutní četnost výroků (zdroj: vlastní zpracování)

Absolutní četnost	Výrok č. 1	Výrok č. 2	Výrok č. 3	Výrok č. 4	Výrok č. 5
Naprostou souhlasím	8	6	10	4	59
Spíše souhlasím	11	28	22	48	44
Spíše nesouhlasím	43	52	53	48	11
Zcela nesouhlasím	54	30	31	16	2
Celkem	116	116	116	116	116

Tabulka 10 Relativní četnost výroků (zdroj: vlastní zpracování)

Relativní četnost	Výrok č. 1	Výrok č. 2	Výrok č. 3	Výrok č. 4	Výrok č. 5
Naprostou souhlasím	7 %	5 %	9 %	3 %	51 %
Spíše souhlasím	9 %	24 %	19 %	41 %	38 %
Spíše nesouhlasím	37 %	45 %	46 %	41 %	9 %
Zcela nesouhlasím	47 %	26 %	27 %	14 %	2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Graf 8 Názory rodičů na domácí přípravu (zdroj: vlastní zpracování)

V této části jsme zjišťovali od respondentů názory na domácí přípravu pomocí vyjádření míry souhlasu s pěti výroky. V první tabulce můžeme vidět odpovědi respondentů na dané výroky v absolutní četnosti, ve druhé tabulce se tyto četnosti nachází v četnosti relativní.

U výroku číslo 1 „Často nerozumím zadáním domácích úkolů, které dítě ve škole dostává“ 54 respondentů (47 %) uvedlo, že s ním zcela nesouhlasí, 43 (37 %) pak spíše nesouhlasí. 11 respondentů (9 %) spíše souhlasí a pouze 8 dotázaných (7 %) uvedlo, že naprosto souhlasí.

Ve výroku číslo 2, „Množství práce, které dítě musí dělat do školy doma, je velké“ označilo nejvíce respondentů možnost spíše nesouhlasím, a to 52 dotazovaných, tedy 45 %. Následoval výrok zcela nesouhlasím s 26 %, což je 30 respondentů, dále spíše souhlasím s 24 % (28 respondentů) a nejméně osob – 6 (5 %) odpovědělo možnost naprosto souhlasím.

Téměř polovina, přesně 46 % – 53 dotazovaných u výroku číslo 3 „Domácí příprava zabírá příliš volného času dítěte“ označila odpověď spíše nesouhlasím 31 respondentů, procentuálně 27 uvedlo zcela nesouhlasím, 22 (19 %) spíše souhlasím a 9 % naprosto souhlasím, což bylo 10 respondentů.

U výroku číslo 4 „Dítě by se mělo domácí přípravě na vyučování věnovat samo“ uvedl možnost spíše souhlasím a spíše nesouhlasím stejný počet respondentů, a to 48, tedy 4 %. Následuje volba zcela nesouhlasím, kterou zvolilo 16 dotazovaných, tedy 14 %. Nejméně respondentů zvolilo výrok naprosto souhlasím, a to 4, procentuálně 3.

Nejvíce dotazovaných rodičů k výroku číslo 5 „Je důležité, aby se rodiče zapojovali do domácí přípravy“ se vyjádřilo volbou naprosto souhlasím, a to 59 respondentů, tedy 51 %. Poté následuje volba spíše souhlasím, kterou uvedlo 44 dotazovaných (38 %). Nejméně dotazovaných uvedlo možnost spíše nesouhlasím, a to 11, tedy 9 % a možnost zcela nesouhlasím s počtem 2 dotazovaných a 2 %.

V neposlední řadě je nutné dodat, že u šesti dotazníků, které jsme obdrželi vyplněné, se nacházely komentáře k těmto výroky, kdy respondenti poukazovali na fakt, že vše ve velké míře závisí na ročníku, které dítě navštěvuje. Například výrok číslo 4: „Dítě by se mělo domácí přípravě na vyučování věnovat samo“. Jak uvedl jeden z respondentů: *U mého páťáka zcela souhlasím, ale u prvňáka bych volila odlišnou odpověď.*

6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK A HYPOTÉZ

V předchozí kapitole jsme provedli interpretaci získaných dat, ze které se následně v této kapitole pokusíme odpovědět na naše výzkumné otázky, které jsme si předem stanovili. Dále také potvrdíme, či vyvrátíme souvislost mezi jevy u výzkumných otázek číslo 3, 4 a 5, u kterých jsme si stanovili hypotézy.

Výzkumná otázka číslo 1:

Jaký mají rodiče názor na náročnost a množství domácích úkolů?

Názor rodičů na domácí přípravu a domácí úkoly, tedy odpověď na výzkumnou otázku č. 1 jsme získali v našem dotazníku pomocí výroků 3-5, kdy respondenti vyjadřovali míru souhlasu těchto výroků.

Pouze 16 % z celku respondentů odpovědělo u prvního výroku „Často nerozumím zadáním domácích úkolů, které dítě ve škole dostává“, že naprosto souhlasí či spíše souhlasí. Z tohoto vyplývá, že téměř většina rodičů nemá problém s porozuměním zadání domácích úloh.

S výrokem číslo 2, tedy „Množství práce, které dítě musí dělat do školy doma, je velké“ naprosto souhlasí či spíše souhlasí 29 % dotazovaných rodičů, tedy více než čtvrtina. Můžeme tedy vyvodit, že spíše jsou rodiče názoru, že množství práce, které děti dělají do školy doma, není příliš velké.

73 % rodičů spíše nesouhlasí či téměř nesouhlasí s výrokem číslo 3, tedy „Domácí příprava zabírá příliš volného času dítěte.“ Téměř tři čtvrtiny dotazovaných rodičů je tedy názoru, že domácí příprava nezabírá dítěti příliš času.

U výroku číslo 4 jsou názory rodičů odlišné. S výrokem „Dítě by se mělo domácí přípravě na vyučování věnovat samo“ naprosto souhlasí a zcela souhlasí celkem 44 % rodičů, zbytek celku spíše nesouhlasí či zcela nesouhlasí. Můžeme tedy říci, že rodiče mají odlišný názor na samostatnost přípravy na vyučování.

U posledního, pátého výroku „Je důležité, aby se rodiče zapojovali do domácí přípravy“ 89 % rodičů s tímto naprosto souhlasí či spíše souhlasí. Tedy je zcela jasné, že většina rodičů souhlasí a je pro zapojování se do domácí přípravy svých dětí.

Závěrem tedy můžeme říci, že na základě našeho dotazníkového šetření jsme zjistili, že většina rodičů spíše hodnotí náročnost a množství domácích úkolů jako úměrné, avšak v samostatnosti

přípravy se názory velmi liší, zejména záleží na navštěvovaném ročníku dítěte, což také vyplývá i z komentářů respondentů k těmto výrokům.

Výzkumná otázka číslo 2:

Jaká je míra zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy?

Odpověď na tuto otázku jsme získali pomocí otázky číslo 8 v našem dotazníkovém šetření, která zněla: „Jakou částí z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?“ Nejvíce rodičů odpovědělo, že se zapojují do domácí přípravy svých dětí celou dobu či alespoň polovinu času z celé přípravy. Překvapivě se 44 % rodičů, tedy téměř polovina všech dotazovaných, zapojuje celou částí této přípravy. Z toho tedy vyplývá, že míra zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí je poměrně vysoká. Tomu nasvědčuje i fakt, že po vyhodnocení pátého výroku z našeho dotazníku vyšel výsledek, že téměř 90 % rodičů si myslí, že je důležité, aby se rodiče zapojovali do domácí přípravy.

Výzkumná otázka číslo 3:

Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na vzdělání rodičů?

1H_A: V zapojení rodičů do domácí přípravy existují výrazné rozdíly mezi rodiči s vysokoškolským vzděláním a rodiči bez vysokoškolského vzdělání.

1H₀: V zapojení rodičů do domácí přípravy neexistují výrazné rozdíly mezi rodiči s vysokoškolským vzděláním a rodiči bez vysokoškolského vzdělání.

Pro ověření těchto hypotéz jsme využili odpovědi u otázky číslo 3 (Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání osoby, která se nejčastěji zapojuje do domácí přípravy Vašeho dítěte?), u které jsme vyfiltrovali pouze ty odpovědi, u nichž respondenti odpověděli, že se zapojuje do domácí přípravy matka či otec, a otázky číslo 8 (Jakou část z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?) Následně jsme si vytvořili kontingenční tabulku.

Tabulka 11 První kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)

	Základní	Stř. s v. listem	Stř. s mat. zk.	Vyšší odborné	Vysoko- školské	Σ
Celou dobu	0 (0,87)	8 (6,11)	25 (22,25)	1 (1,31)	14 (17,45)	48
Polovinu času	2 (0,6)	4 (4,2)	14 (15,3)	2 (0,9)	11 (12)	33
Čtvrtinu času	0 (0,33)	0 (2,29)	8 (8,35)	0 (0,49)	10 (6,55)	18
Téměř žádnou nebo vůbec	0 (0,2)	2 (1,4)	4 (5,1)	0 (0,3)	5 (4)	11
Σ	2	14	51	3	40	110

Při vytvoření kontingenční tabulky a vypočtení očekávaných četností jsme zjistili, že data nesplňují podmínky použití Testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku, a tak jsme tento test nemohli použít. Tyto podmínky definuje ve své publikaci Chráska (2016, s. 71): *Test nezávislosti chí-kvadrát by se neměl provádět v případech, kdy ve více než 20 % polí kontingenční tabulky jsou očekávané četnosti menší než 5 a v případech, kdy v některém poli je očekávaná četnost menší než 1. Z toho vyplývá, že nelze naše hypotézy verifikovat, a proto výsledky nemůžeme zevšeobecnit na celý základní soubor.*

I když nemůžeme výsledky zevšeobecnit na celý základní soubor, můžeme se pokusit zodpovědět na výzkumnou otázku alespoň z pohledu našeho výběrového souboru, tedy rodiče žáků prvního stupně ZŠ, jejichž dítě navštěvuje základní školu v Moravskoslezském kraji.

V teoretické části jsme prezentovali výsledky výzkumu od Pospíšilové (2011), kde srovnávala, jak se liší domácí příprava v rodině rodičů vysokoškoláků a rodičů dělníků. Logicky by se tak nabízel předpoklad, že rodiče s nižším vzděláním tráví méně času zapojením do domácí přípravy dítěte než rodiče se vzděláním vyšším. Jestliže se však podíváme na tabulku č.11, zjistíme, že z dat nelze jasně určit, že rodiče s vyšším vzděláním se zapojují ve větší míře do vyučování než rodiče se vzděláním nižším.

Výzkumná otázka číslo 4:

Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase stráveném rodičů v zaměstnání?

2HA: Existuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.

2H0: Neexistuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase rodičů, který stráví v zaměstnání.

U ověřování těchto hypotéz jsme použili data získané u otázky číslo 6 (Kolik času trávíte Vy, rodiče, denně v zaměstnání?) a otázky číslo 8 (Jakou část z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?). Následovalo vytvoření kontingenční tabulky.

Tabulka 12 Druhá kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)

	Do 5 hodin	5-8 hodin	Více než 8 hodin	Σ
Celou dobu	6 (2,64)	24 (29,46)	21 (18,91)	51
Polovinu času	0 (1,86)	24 (20,79)	12 (13,34)	36
Čtvrtinu času	0 (0,93)	12 (10,4)	6 (6,67)	18
Téměř žádnou nebo vůbec žádnou	0 (0,57)	7 (6,35)	4 (4,08)	11
Σ	6	67	43	116

I po vytvoření této kontingenční tabulky s výpočtem očekávaných četností jsme také dosáhli závěru, že ve výpočtu testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku nemůžeme pokračovat, protože data nevyhovují podmínkám stanoveným pro výpočet tohoto testu. Proto ani tyto hypotézy nelze verifikovat.

Můžeme se ale pokusit zevšeobecnit data na výběrový vzorek. Jak si na první pohled můžeme z tabulky všimnout, nejvíce rodičů tráví v zaměstnání čas 5-8 hodin či více než 8 hodin. Tito rodiče se také podobnou mírou zapojují do domácí přípravy. Při pohledu na data se nám nabízí odpověď, že rodiče z našeho vzorku se i přes různé časy strávené v zaměstnání vždy snaží, aby nezanedbali míru zapojení do domácí přípravy. Tento fakt je v souladu i se smýšlením Franclové (2013) o závislosti v domácích přípravě dětí mladšího školního věku

na rodičích, protože jen při dohledu a zapojení rodičů nehrozí nízká úroveň domácích úkolů či nenošení pomůcek.

Výzkumná otázka číslo 5:

Jaké jsou rozdíly v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí na prvním stupni základní školy v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy?

3HA: Existuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy.

3H0: Neexistuje výrazný rozdíl v míře zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí v závislosti na čase, který dítě tráví přípravou do školy.

Ke třetímu, poslednímu, ověřování hypotéz jsme kontingenční tabulku vytvářeli na základě otázek číslo 7 (Kolik času denně trvá Vašemu dítěti příprava do školy: domácí úkol + příprava?) a 8 (Jakou částí z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?).

Tabulka 13 Třetí kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)

	Do 20 minut	21-60 minut	61-120 minut	Více než 120 minut	Σ
Celou dobu	9 (12,75)	36 (32,53)	5 (5,28)	1 (0,44)	51
Polovinu času	9 (9)	20 (22,97)	7 (3,72)	0 (0,31)	36
Čtvrtinu času	4 (4,5)	14 (11, 48)	0 (1,86)	0 (0,16)	18
Téměř žádnou nebo vůbec žádnou	7 (2,75)	4 (7,02)	0 (1,14)	0 (0,09)	11
Σ	29	74	12	0	116

Při zhotovení této kontingenční tabulky a výpočtu očekávaných četností jsme i zde zjistili, že data nesplňují podmínky, které udává Chráska ve své knize Metody pedagogického výzkumu. Z toho plyne, že hypotézy nemůžeme verifikovat. Nelze tak výsledky generalizovat na náš celý základní soubor, tedy na rodiče těch žáků, již navštěvují první stupeň základní školy v České republice.

Vyhodnocení ale můžeme provést alespoň z pohledu výběrového souboru. Při pohledu na data v tabulce číslo 13 ale nelze jasně určit, jestli má čas, který dítě tráví přípravou, vliv na míru zapojení rodičů, a to s největší pravděpodobností z důvodu malého vzorku. Můžeme se tak pouze domnívat, že se rodiče větší mírou raději zapojují do přípravy, která trvá kratší dobu, a to například z důvodu časové náročnosti péče o domácnost či rodinu.

7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Na základě vyhodnocení našeho výzkumu se v následující podkapitole budeme věnovat doporučení pro praxi, která vychází z výsledků tohoto šetření.

Jak už jsme se dozvěděli z literatury, existují nejen různé přístupy rodičů k domácí přípravě žáků, ale také různé socioekonomické a vzdělávací podmínky v rodině. Proto je složité pro pedagogy předvídat, jaké podmínky má dané dítě a co ho obklopuje, a často ani není v silách pedagogů zaměřit se na každé dítě individuálně, co se týče domácí přípravy a úkolů.

Zapojení rodičů do domácí přípravy by však nemělo být pouze nutný čas, čas, který rodiče ani dítě nebaví, ale naopak by se mohl tento strávený čas využít jako chvíle, při kterých se rodiče a dítě vzájemně sblíží, či dokonce prohloubí vzájemný čas. Proto by učitelé prvního stupně základních škol měli koncipovat domácí úkol tak, aby pro žáka a rodiče nebyl pouze nutností, ale nějakým způsobem je zapojil do problému společně a byl zábavný, tedy můžeme říci, že je navzájem sblíží a vytvoří klidnou rodinnou atmosféru. Je pravdou, že ne vždy je možné vybrat úkol takového charakteru pro dané učivo. Můžeme si ale uvést příklad, při jaké výuce by se toto dalo aplikovat. Mohlo by jít například o výuku matematiky, kdy se žáci učí měření délek, a tak zadání domácího úkolu by mohlo znít: „Změřte doma metrem rodiče, popřípadě sourozence a запиšte na papír.“

I přesto, že se dále v našem výzkumu jasně nepotvrdil fakt, že by vzdělání rodičů mělo souvislost s mírou zapojení rodičů do domácí přípravy, je důležité počítat u žáků s různými socioekonomickými a vzdělávacími podmínkami. Jak uvádí Čapek (2013), domácí úkoly, a tak i příprava v domácím prostředí může podporovat rozdílnost vzdělání. Proto by pedagogové měli na tento fakt pamatovat a zadávat takové úkoly, které budou odpovídat možnostem a schopnostem všech rodin dětí.

Dále jsme se z výzkumu dozvěděli, že rodiče, bez ohledu na čas strávený v zaměstnání, se zapojují velkou mírou do přípravy dětí, a to nejčastěji celou dobu. Tento postoj je i podle teoretiků správný, jelikož kladně ovlivňuje jak vztah mezi rodičem a dítětem, tak i následné školní výsledky. Rodiče by si proto nejlépe měli vždy naplánovat skloubení zaměstnání a zapojení do domácí přípravy, aby jim vždy zůstal dostatečný a potřebný čas právě pro domácí přípravu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá zapojením rodičů do domácí přípravy žáků prvního stupně základní školy. Hlavním cílem této práce bylo zjistit míru zapojení rodičů a také faktory, které ovlivňují zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí. Práce je rozdělena na teoretickou část, na kterou navazuje praktická část.

V teoretické části jsme se zabývali domácí přípravou, především charakteristikou domácích úkolů. Dále jsme se věnovali tématu propojení mezi rodiči a školou, kdy jsme se velkou částí zaměřili na různorodý pohled a názor rodičů na domácí úkoly. V poslední kapitole jsme se snažili přiblížit charakteristiku a specifika dítěte mladšího školního věku, především motivaci v tomto věku a roli, kterou hrají rodiče.

Abychom zpracovali praktickou část naší práce, zvolili jsme metodu kvantitativního výzkumu a použili dotazníkové šetření. Ze získaných, a následně také zpracovaných dat, jsme mohli zjistit, jaký mají rodiče názor na náročnost a množství domácích úkolů, dále jsme zjišťovali míru zapojení rodičů do domácí přípravy svých dětí a nakonec také rozdíly v zapojení rodičů do domácí přípravy v závislosti na určitých faktorech jako je vzdělání rodičů, čas strávený v zaměstnání a čas, který dítě tráví přípravou do školy.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že téměř všichni rodiče, až na pár výjimek, se zapojují do domácí přípravy svých dětí, z toho téměř polovina celý čas přípravy, avšak hlavní roli hraje především ročník, který dítě navštěvuje, dále pak vzdělání rodičů či čas strávený v zaměstnání. Názory na náročnost a množství domácích úkolů nejsou úplně jednoznačné, ale ačkoli dle teoretické části jsme se domnívali, že rodiče si budou stěžovat na množství přípravy, tato domněnka se u našeho výběrového souboru nepotvrdila a rodiče měli na domácí úkoly spíše kladný názor.

Tuto práci lze v praxi využít především pro pedagogy prvního stupně ZŠ jako přehled o problematice domácí přípravy a pomoc při zadávání domácích prací žákům.

Na úplný závěr uvádíme, že náš výzkum byl realizován na čtyřech školách v Moravskoslezském kraji, kde jsme získali 116 použitelných dotazníků, a proto pokud bychom chtěli získat data, která nám mohou poskytnout výsledky zevšeobecněné na celý základní výzkumný soubor, tedy všechny rodiče žáků prvního stupně základní školy, musíme získat podstatně více respondentů, a to nejlépe vybrat z každého kraje prostým náhodným výběrem několik základních škol.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BENÍŠKOVÁ, Tereza. *První třídou bez pláče*. Praha: Grada, 2007. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-1906-1.
- [2] ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.
- [3] Deník.cz © 2012. [online] *Domácí úkoly jsou prospěšné, nebo naopak škodí?* [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/z_domova/domaci-ukoly-jsou-prospesne-nebo-naopak-skodi-20121102-rvk2.html>
- [4] FRANCOVÁ, Marta. *Proč nejsou děti ve škole šťastné?* Psychologie Dnes [online]. 2003 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <<https://www.rodina.cz/clanek3304.html>>
- [5] FRANCOVÁ, Marta. *Zahájení školní docházky*. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4463-6.
- [6] HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-7367-628-5.
- [7] HELUS, Zdeněk. *Psychologie školní úspěšnosti žáků*. Praha: SPN, 1979. Knižnice psychologické literatury.
- [8] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
- [9] KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
- [10] KOHN, Alfie. *The homework myth: why our kids get too much of a bad thing*. Philadelphia: Da Capo Lifelong, 2006, vi, 250 s. ISBN 0738211117.
- [11] KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Branislav PUPALA, ed. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.
- [12] KOLÁŘ, Zdeněk a Alena VALIŠOVÁ. *Analýza vyučování*. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2857-5.

- [13] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- [14] Lidovky.cz © 2018. [online] *Některé děti se až doma naučí to, co by měly umět ze školy*. [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/domov/domaci-ukoly-pro-a-proti-nektere-deti-se-az-doma-nauci-to-co-by-mely-umet-uz-ze-skoly-ale-skola-za-t.A180420_214658_ln_noviny_ele>
- [15] MAŇÁK, Josef. *Problém domácích úkolů na základní škole*. Brno: Masarykova univerzita, 1992.
- [16] MERTIN, Václav. Domácí úkoly. Řízení školy [online]. 2013, 2013(11) [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <<https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/domaci-ukoly.m-1257.html>>
- [17] MEŠKOVÁ, Marta. *Motivace žáků efektivní komunikací: [praktická příručka pro učitele]*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0198-4.
- [18] PAINTER-FARRELL, Lesley. *Homework*. Oxford: Oxford University Press, 2004. Resource books for teachers. ISBN 0194375749.
- [19] PETRŮ PUHROVÁ, Barbora. Zapojení rodičů do domácí přípravy dítěte na vyučování: přehledová studie. *Paidagogos*, [Aktualizováno: 2017-01-17], [Citováno: 2020-10-22], 2016, 2, #5. S. 90 - 106. Dostupné z: <<http://www.paidagogos.net/issues/2016/2/article.php?id=5>>
- [20] PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Přeložil Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- [21] POSPÍŠILOVÁ, Radka. Role rodičů v domácí přípravě do školy. *Studia Pedagogica* [online]. 2011, 16(2), 172-182 [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <<https://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/237>>
- [22] PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- [23] RABUŠICOVÁ, Milada. *Škola a (versus) rodina*. V Brně: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6.

- [24] RABUŠICOVÁ, Milada a Milan POL. Vztahy školy a rodiny dnes: hledání cest k partnerství (1. část). *Pedagogika* [online]. 1996, 46(1), 49-61 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <<https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2905&lang=cs>>
- [25] ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: vývojová psychologie*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6.
- [26] SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1821-7.
- [27] ŠULOVÁ, Lenka. *Význam domácí přípravy pro začínajícího školáka*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-542-9.
- [28] Táta parták © 2018. [online] *Domácí úkoly nejsou povinné*. [cit. 2019-11-8]. Dostupné z: <<http://www.tatapartak.cz/blog/domaci-ukoly-nejsou-povinne/>>
- [29] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- [30] Základní škola Dukelských hrdinů © 2019. [online] *Zásady domácí přípravy žáků na vyučování*. [cit. 2019-10-25]. Dostupné z: <https://www.zsdukla.cz/?page_id=408>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Σ suma

apod. a podobně

s. strana

ZŠ základní škola

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Porovnání rodin (zdroj: vlastní zpracování na základě Pospíšilová, 2011)</i>	19
<i>Tabulka 2 Studovaný ročník (zdroj: vlastní zpracování)</i>	32
<i>Tabulka 3 Nejvíce se zapojující osoba (zdroj: vlastní zpracování)</i>	33
<i>Tabulka 4 Vzdělání nejvíce se zapojující osoby (zdroj: vlastní zpracování)</i>	34
<i>Tabulka 5 Vzdělání rodičů (zdroj: vlastní zpracování)</i>	35
<i>Tabulka 6 Strávený čas v zaměstnání (zdroj: vlastní zpracování)</i>	36
<i>Tabulka 7 Čas domácí přípravy (zdroj: vlastní zpracování)</i>	37
<i>Tabulka 8 Míra zapojení (zdroj: vlastní zpracování)</i>	38
<i>Tabulka 9 Absolutní četnost výroků (zdroj: vlastní zpracování)</i>	40
<i>Tabulka 10 Relativní četnost výroků (zdroj: vlastní zpracování)</i>	40
<i>Tabulka 11 První kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)</i>	44
<i>Tabulka 12 Druhá kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)</i>	45
<i>Tabulka 13 Třetí kontingenční tabulka (zdroj: vlastní zpracování)</i>	46

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Zastoupení ročníků (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>32</i>
<i>Graf 2 Nejvíce se zapojující osoba (zdroj: vlastní zpracování).....</i>	<i>33</i>
<i>Graf 3 Vzdělání nejvíce se zapojující osoby (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>34</i>
<i>Graf 4 Vzdělání rodičů (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>36</i>
<i>Graf 5 Strávený čas v zaměstnání (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>37</i>
<i>Graf 6 Čas domácí přípravy (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>38</i>
<i>Graf 7 Míra zapojení (zdroj: vlastní zpracování).....</i>	<i>39</i>
<i>Graf 8 Názory rodičů na domácí přípravu (zdroj: vlastní zpracování)</i>	<i>40</i>

SEZNAM PŘÍLOH

- [1] Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení rodiče,

jmenuji se Jana Migotová a jsem studentkou 3. ročníku oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Touto cestou bych Vás ráda požádala o vyplnění krátkého dotazníku, jehož zodpovězení nezabere více než 5 minut a který mi pomůže při zpracování mé bakalářské práce. Vždy, prosím, vyberte pouze jednu správnou odpověď. Celý dotazník je samozřejmě zcela anonymní.

Předem Vám děkuji za spolupráci.

- 1) **Mé dítě navštěvuje _____ . ročník prvního stupně ZŠ.**
- 2) **Kdo se ve Vaší domácnosti nejčastěji zapojuje do domácí přípravy Vašeho dítěte?**
 - a. matka
 - b. otec
 - c. starší sourozenec
 - d. jeden z prarodičů
 - e. jiné (doplňte): _____
- 3) **Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání osoby, která se nejčastěji zapojuje do domácí přípravy Vašeho dítěte?**
 - a. základní
 - b. středoškolské s výučním listem
 - c. středoškolské s maturitní zkouškou
 - d. vyšší odborné
 - e. vysokoškolské
- 4) **Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání matky Vašeho dítěte?**
 - a. základní
 - b. středoškolské s výučním listem
 - c. středoškolské s maturitní zkouškou
 - d. vyšší odborné
 - e. vysokoškolské
- 5) **Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání otce Vašeho dítěte?**
 - a. základní
 - b. středoškolské s výučním listem
 - c. středoškolské s maturitní zkouškou
 - d. vyšší odborné
 - e. vysokoškolské
- 6) **Kolik času trávíte Vy, rodič, denně v zaměstnání?**
 - a. do 5 hodin
 - b. 5-8 hodin
 - c. více než 8 hodin
- 7) **Kolik času denně trvá Vašemu dítěti příprava do školy (domácí úkol + příprava)?**
 - a. do 20 minut
 - b. 21-60 minut
 - c. 61-120 minut
 - d. více než 120 minut
- 8) **Jakou částí z výše uvedeného času se zapojujete do této přípravy?**
 - a. celou dobu
 - b. polovinu času
 - c. čtvrtinu času
 - d. téměř žádnou nebo vůbec žádnou

Nyní bych Vás ráda požádala o vyjádření míry Vašeho souhlasu s výroky uvedenými níže. Vybranou odpověď, prosím, označte křížkem.

	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Zcela nesouhlasím
Často nerozumím zadáním domácích úkolů, které dítě ve škole dostává.				
Množství práce, které dítě musí dělat do školy doma, je velké.				
Domácí příprava zabírá příliš volného času dítěte.				
Dítě by se mělo domácí přípravě na vyučování věnovat samo.				
Je důležité, aby se rodiče zapojovali do domácí přípravy.				

Ráda bych Vám ještě jednou poděkovala za Váš čas a přeji Vám hezký den.

Jana Migotová